

Groenewold

Adviesbureau voor
Milieu & Natuur

Quickscan natuur Beemdweg 17 Ermelo

Opdrachtgever	Gemeente Ermelo Postbus 500 3850 AM Ermelo
Contactpersoon	Klaas Braamskamp k.braamskamp@ermelo.nl

Uitvoering	Groenewold Adviesbureau voor Milieu & Natuur	
	Dossiernummer	2019-120
	Versie	Mrt.20-v4a
	Behandeld door	Lex Groenewold
	Datum	31 maart 2020

Inhoudsopgave

1	Aanleiding en doel	3
2	Beschrijving situatie	3
2.1	Omschrijving gebied	3
3	Relevante wetgeving	4
4	Aanpak onderzoek.....	4
4.1	Gewenste ontwikkeling	5
4.2	Bronnenonderzoek	5
4.3	Locatiebezoek	5
5	Effecten plan/activiteiten op Flora en Fauna	5
5.1	Vaatplanten	5
5.2	Amfibieën, reptielen, vlinders en libellen	6
5.3	Zoogdieren	6
5.3.1	Vleermuizen	6
5.4	Vogels	6
5.4.1	Vogels algemeen.....	7
5.5	Overige soorten	7
6	Gebiedsbescherming.....	8
6.1	Natura 2000.....	8
6.2	Stikstofdepositie	8
6.2.1	Uitspraak PAS Raad van State	8
6.2.2	Gevolgen woningbouw	9
6.2.3	Spiedwet stikstof	10
6.2.4	Situatie Beemdweg 17	10
6.3	Gelders natuurnetwerk (GNN) en Groene Ontwikkelzone (GO)	10
7	Conclusies en aanbevelingen	11
7.1	Algemeen	11
7.2	Beschermde soorten.....	11
7.3	Gebiedsbescherming.....	11
7.4	Gelders natuurnetwerk / Groene Ontwikkelzone	12
7.5	Voorbehoud en zorgplicht	12
7.6	Ecologische kansen / natuurinclusief bouwen.....	13
8	Advies.....	14
9	Literatuur	15
	Bijlagen.....	15

Bijlagen

1. Overzicht situatie
2. Foto's plangebied
3. Samenvatting natuurwetgeving
4. Voorbeeldvoorzieningen
5. Uitspraak Aerijsberekening
6. Waarnemingen gebied

1 Aanleiding en doel

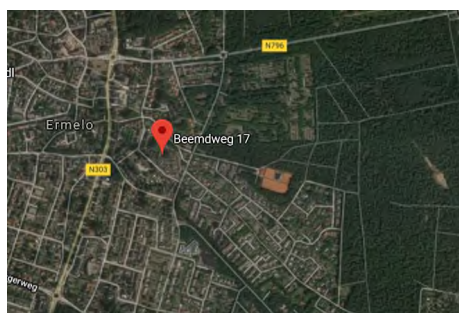
De gemeente Ermelo heeft een aanvraag in voorbereiding voor sloop van een aantal opstallen en het rooien van de meeste bomen aan de Beemdweg 17 te Ermelo. De opstallen zijn gedateerd en bevatten deels asbest. Na de sloop is het plan op het terrein 21 kleine (tijdelijke) woningen te realiseren, van het concept tinyhouses. Voor de uitvoering is een quickscan natuur noodzakelijk.

Adviesbureau Groenewold Milieu & Natuur is gevraagd dit onderzoek uit te voeren.

2 Beschrijving situatie

2.1 Omschrijving gebied

Een overzicht van de situatie is weergegeven op de figuren in de bijlage en hieronder. Het betreft een perceel aan de Beemdweg 17, in de bebouwde kom van Ermelo. In de bestaande situatie is een oude boerderijwoning aanwezig en diverse oude schuurtjes. De woning blijft behouden (beschermde dorpsgezicht). Het resterende perceel bestaat uit oude deels vervallen schuurtjes, een bakhuisje, oude (fruit)bomen, een oude moestuin en verwilderde tuin. Plan is in de nieuwe situatie 21 kleine huisjes te realiseren, vooralsnog als tijdelijke invulling van het perceel. Het plan ligt op enige afstand van Natura2000 gebied Veluwe. Uit de quickscan moet blijken of de sloop en de nieuwbouw gevolgen kunnen hebben voor beschermde natuurwaarden.

3 Relevante wetgeving

De natuur in Nederland is beschermd. Er zijn beschermde gebieden en beschermde soorten. De bescherming is per 1 januari 2017 geregeld in de Wet natuurbescherming (Wnb). De provincie is in de meeste gevallen bevoegd gezag voor ontheffingen en vergunningaanvragen. Voor wat betreft de Europees beschermde gebieden en daarin levende soorten sluit de Wet hierop aan (Habitat- en Vogelrichtlijn en Verdrag van Bern en Bonn). Dit omvat ook de bescherming van de Natura2000 gebieden.

Ook de soortbescherming sluit aan bij de Europese regelgeving. Alle in het wild voorkomende vogels zijn beschermd (art. 3.1 Wnb, conform Vogelrichtlijn). Verder alle soorten uit de Habitatrichtlijn (strikt beschermde soorten, art. 3.5 Wnb). Tot slot is er nog een nationale lijst met 'Andere soorten'. Deze nationaal beschermde soorten (art. 3.10 Wnb, 1^e lid) zijn aangewezen in de Bijlage bij de Wnb. Onderdeel A betreft een verbod op het opzettelijk doden of vangen van de genoemde in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers. Onderdeel B verbiedt het opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van de genoemde vaatplanten in hun natuurlijke verspreidingsgebied. Er zijn verschillen tussen beschermde soorten de oude Flora- en Faunawet en de beschermde soorten onder de Wet natuurbescherming.

In het voorliggende onderzoek worden de consequenties in beeld gebracht van de beoogde plannen en vindt toetsing plaats.

Als door het treffen van maatregelen tijdens de werkzaamheden en na de realisatie van het project, wordt voorkomen dat er verbodsbepalingen uit de Wnb worden overtreden én de functionaliteit van beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen komt niet in het geding, is er geen ontheffing nodig. In sommige gevallen is het noodzakelijk of raadzaam om vooraf een ontheffing aan te vragen bij de Provincie. Ook kan het zijn dat voor een aantal van de geplande activiteiten vrijstelling geldt. Dit kan per provincie enigszins verschillen.

Als het plan invloed heeft op Natura 2000 gebied of gelegen is in het Nationaal natuurnetwerk moet dit inzichtelijk worden gemaakt en is mogelijk een vergunning noodzakelijk. Ook hiervoor is de provincie het bevoegd gezag.

Een samenvatting van de natuurwetgeving is weergegeven in Bijlage 3.

4 Aanpak onderzoek

De voorliggende quickscan is gebaseerd op een locatiebezoek, beschikbare gebiedskennis, verspreidingsgegevens en bekende ecologische principes. Hieruit moet blijken of en zo ja welke beschermde soorten in het plangebied voorkomen of kunnen voorkomen (hoofdstuk 5). Verder is gekeken of de voorgenomen activiteiten invloed hebben op beschermde gebieden (hoofdstuk 7).

Als er effecten mogelijk zijn zal kort worden ingegaan op mogelijke mitigerende (verzachtende of inpassings-) en compenserende maatregelen. Ook op basis van de algemene zorgplicht kan het nodig zijn maatregelen te treffen.

4.1 Gewenste ontwikkeling

Het plan omvat de sloop van de opstallen en nieuwbouw van 21 kleine tijdelijke woningen. Deze activiteiten vallen onder de definitie van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling op basis van de Wet natuurbescherming.

De effecten op beschermde soorten zijn beoordeeld op basis van de diverse uit te voeren activiteiten. Uitgangspunten hiervoor zijn:

- het slopen van de bestaande opstallen (m.u.v. de boerderij)
- het verwijderen van vegetatie en opslag
- het bouwrijp maken van het terrein
- het realiseren van nieuwe gebouwen
- het aanleggen van tuin en verharding

4.2 Bronnenonderzoek

Het nieuw geplande woongebouw ligt in kilometerhok x:171/y:478. Een eerste indruk is te verkrijgen bij het Natuurloket en waarneming.nl. Met deze gegevens in combinatie met een locatiebezoek en ecologische kennis kan een goede inschatting worden verkregen van de locatie en het belang daarvan voor verschillende soorten.

Om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen is verder gebruik gemaakt van openbaar toegankelijke en betrouwbare bronnen, zoals verspreidingsatlassen, rapporten, recente artikelen en internetsites (zie literatuurlijst).

4.3 Locatiebezoek

Tijdens het locatiebezoek op 22 januari 2020 is het gebied en de directe omgeving opgenomen. De bezoeken leveren informatie over de op dat moment aanwezige soorten. Een quickscan is geen volledige inventarisatie. Om toch een goed beeld te krijgen van te verwachten soorten is een locatiebezoek bij de quickscan wel van groot belang. Samen met beschikbare literatuurgegevens is dan een inschatting te maken van de geschiktheid van het plangebied voor mogelijk hier voorkomende beschermde soorten.

5 Effecten plan/activiteiten op Flora en Fauna

Dit hoofdstuk gaat in op de vraag of er beschermde soorten voorkomen in of om het plangebied. Hierbij zijn de meest voorkomende soortgroepen apart benoemd.

5.1 Vaatplanten

Het plangebied bestaat uit een boerderij met een bakhuisje, een verwilderde tuin met enige oude schuurtjes en afdakjes, een oprit en oude moestuinen. Aan de noordzijde lijken opstallen in gebruik door derden. Er zijn een paar oude fruitbomen aanwezig. aantal oude hoogstam perenbomen aanwezig.

Er zijn alleen algemene planten aangetroffen, zoals witte dovenetel, braam, grote brandnetel, pitrus, rankende helmbloem, krokus. Op het terrein is een aantal bomen aanwezig zoals fijnspar en hagen. Langs de noordrand is een aantal grotere beuken aanwezig, waarvan niet geheel duidelijk of deze wel of net niet in het plangebied staan. Er zijn in de huidige situatie geen beschermde soorten aangetroffen of te verwachten.

Er is bij verdere realisatie van de plannen geen sprake van overtreding van art. 3.5 of 3.10 Wnb. Het aanvragen van een ontheffing is voor de nog aanwezige flora niet nodig.

5.2 Amfibieën, reptielen, vlinders en libellen

Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën, reptielen, vlinders, of libellen aangetroffen. Gezien het tijdstip zijn deze soorten nu ook niet echt te verwachten. Wegens het ontbreken van geschikt voortplantingswater op het perceel is het niet geschikt voor amfibieën en libellen, behoudens een enkele doortrekker. Het plangebied is geen typisch leefgebied voor reptielen. Uit het gebied zijn wel waarnemingen bekend van diverse soorten dag- en nachtvlinders, zoals de citroenvlinder, gehakelde aurelia, dagpauwoog en groot avondrood. Er zijn verder geen aanwijzingen dat beschermde soorten vlinders aanwezig zijn.

Een ontheffing op basis van art. 3.5 of 3.10 van de Wnb is voor deze soortgroepen niet nodig.

5.3 Zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten aangetroffen of te verwachten. De egel is wel bekend vanuit het perceel. Het verdient aanbeveling met de inrichting van het terrein rekening te houden met deze soort. Dat kan door voldoende groen en ondergroei te handhaven in het gebied. Behoudens een enkel muizenholletje zijn geen aanwijzingen, sporen, holen, poepsporen e.d. van zoogdieren gevonden. Er zijn daarmee geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van beschermde zoogdieren.

Bij de planrealisatie kan een klein aantal verblijfplaatsen van de algemene en laag beschermde kleine zoogdieren verloren gaan. Het aanvragen van een ontheffing is voor deze soorten hier echter niet nodig, omdat hiervoor behoudens de algemene zorgplicht, vrijstelling geldt conform de Omgevingsverordening Gelderland (algemene soorten art. 7.4.1) en schadesoorten (art. 7.5.1).

5.3.1 Vleermuizen

Volgens de literatuurgegevens komen in de omgeving van het plangebied diverse soorten vleermuizen voor, zoals de gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis en de laatvlieger. Deze soorten zijn strikt beschermd onder de Wet natuurbescherming, op basis van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Zowel de zomer- als winterkolonies, als paarplaatsen en kraamkamers zijn beschermd tegen verstoring en vernietiging. Ook belangrijke foerageerroutes zijn beschermd. Op basis van de waarnemingen ter plaatse zijn geen potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Er is gezocht naar sporen en invliegopeningen. De te slopen opstallen zijn ongeschikt als vaste verblijfplaats.

Op basis van de bevindingen ter plaatse verdwijnen met zekerheid geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen. Er vindt door realisatie van de plannen geen aantasting plaats van vaste verblijfplaatsen, (potentieel) onmisbare vliegroutes en foerageergebied. Er is als gevolg van de beoogde ingrepen geen schade te verwachten op vleermuizen.

Het aanvragen van een ontheffing op basis van de Wnb is voor zoogdieren niet nodig.

5.4 Vogels

Er is geen broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Op basis van waarnemingen tijdens de veldbezoeken, de terreingesteldheid, waarnemingen uit de directe omgeving, bekende verspreidingsgegevens en ervaring is een inschatting gemaakt over mogelijk aanwezige soorten in het gebied.

Tijdens het bezoek zijn de volgende vogels rond het gebied gehoord en/of gezien: koolmees, pimpelmees, huismus, roodborst, houtduif, Turkse tortel, grote bonte specht en merel.

De huismus is gezien bij de woningen langs de randen buiten het plangebied. In het plangebied zijn geen geschikte nestlocaties aanwezig. In de omliggende woningen wel. Het plangebied is waarschijnlijk wel in gebruik als foerageergebied. Dat blijft in de nieuwe situatie ook het geval. Er verdwijnen met zekerheid geen nesten van de huismus door realisatie van de plannen.

5.4.1 Vogels algemeen

In het algemeen geldt dat ingrepen in een plangebied tijdens het broedseizoen (15 maart – 15 juli - huismus 15 augustus) sterke negatieve effecten hebben op de meeste vogelsoorten door vernietiging van broedplaatsen en verstoring van de reproductie. Wettelijk gezien is dat verboden (art. 3.1 Wnb).

Verstoring van broedvogels is in sommige gevallen wel toegestaan, mits er geen negatief effect is op de populatie (art. 3.1 lid 5). Het beschadigen of vernietigen van nesten is wel verboden en dient te allen tijde te worden voorkomen. Dit is mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval op te starten buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels. Is dat niet mogelijk dan dient aantoonbaar te zijn onderzocht (deskundige) dat er geen vernietiging van nesten van broedvogels zal plaatsvinden.

Als bijv. met de inrichting van het terrein wordt gewacht tot het broedseizoen bestaat een kans dat grondbroeders eieren gaan leggen. Dan moet met de realisatie worden gewacht tot de jonge vogels zijn uitgevlogen. De effecten op (broed)vogels in het plangebied en de directe omgeving zullen verder beperkt of nihil zijn. Na realisatie van het plan ontstaan door de aanleg van beplanting en tuinen overigens ook weer nieuwe broedmogelijkheden.

Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen moeten zoveel mogelijk worden voorkomen. Dit is mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval op te starten buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels. Is dat niet mogelijk dan dient aantoonbaar te zijn onderzocht (deskundige) dat er geen vernietiging van nesten, eieren of jongen zal plaatsvinden.

5.5 Overige soorten

Van de overige beschermde soorten en soortgroepen is te stellen dat deze in het plangebied niet voorkomen of zijn te verwachten. Ook zullen de geplande activiteiten geen effect hebben op deze soorten.

6 Gebiedsbescherming

Dit hoofdstuk beschrijft in algemene zin de te verwachten effecten van realisatie van het bestemmingsplan op beschermde gebieden en doelsoorten. Het plangebied ligt aan de noordzijde van de bebouwde kom van Ermelo.

Artikel 2.1 Wnb vormt de invulling van de gebiedsbescherming van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn en heeft als doel het beschermen en instandhouding van bijzondere gebieden in Nederland. De Wnb sluit aan bij de Europese gebiedsbescherming zoals vastgelegd in de Vogel- en Habitatrichtlijn. De Nederlandse wetgeving heeft dit vastgelegd in een groot aantal Natura 2000 gebieden.

6.1 Natura 2000

Natura 2000 omvat een samenhangend Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. Alle Europese lidstaten dragen hieraan bij. Natura 2000 is gericht op het behoud van natuurgebieden en de ontwikkeling daarvan. De Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn vormen hiervoor de onderliggende basis. Alle Natura 2000-gebieden liggen binnen de Ecologische Hoofdstructuur.

Het plan ligt op 120m van de Natura 2000 gebied Veluwe (zie figuur hiernaast Aerials Januari 2020).

Diverse habitats en soorten van de Veluwe zijn beschermd, zoals enkele bos- en heidetypen. Specifieke bescherming is er voor o.a. het Vliegend hert, Gevlekte witsnuitlibel en Kamsalamander. Relevante vogelsoorten zijn o.a. Wespandief, Zwarte specht, Boomleeuwerik, Nachtzwaluw en IJsvogel.

Gezien de aard van het plan en de ligging t.o.v. de Natura 2000 gebieden zijn met zekerheid geen effecten van het plan te verwachten op de instandhoudingsdoelstellingen en habitattypen.

6.2 Stikstofdepositie

De Veluwe heeft diverse habitats welke gevoelig zijn voor verzuring. Daarom moet bij nieuwe plannen ook worden bekeken of de plannen leiden tot een toename van de stikstofdepositie.

6.2.1 Uitspraak PAS Raad van State

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft op 29 mei 2019 beslist dat het Programma Aanpak Stikstof (PAS) niet meer is te gebruiken als basis om toestemming te verlenen voor activiteiten, die leiden tot een stikstoftoename ter plaatse van stikstofgevoelige habitattypen en soorten in Natura 2000-gebieden. Het Ministerie van BiZa heeft op 2 juli een factsheet gemaakt hoe hiermee vooralsnog moet worden omgegaan. Een aantal relevante aspecten staan hieronder.

De beslissing van de Raad van State heeft vergaande consequenties voor ruimtelijke ontwikkelingen, zoals woningbouw, de aanleg van infrastructuur (o.a. vaar-, spoor-, en auto-wegen), de bouw van nieuwe bedrijven en agrarische activiteiten die kunnen leiden tot een

toename van de stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen in Natura 2000-gebieden.

Hierdoor is het een stuk ingewikkelder geworden om ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk te maken en te realiseren die effecten hebben voor de stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen in Natura 2000-gebieden.

Stikstof is één van de aspecten waarop een project of plan (zoals een bestemmingsplan) moet worden getoetst. Complicerende factor hierbij is dat stikstof tot op grote(re) afstand van de bron neerslaat. Daarbij zijn er in Nederland momenteel 118 Natura 2000-gebieden met overbelaste stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden van (dier)soorten.

Nu het ecologisch onderzoek ("de passende beoordeling") van het PAS niet meer als basis voor toestemmingverlening kan worden gebruikt, is voor veel ruimtelijke ontwikkelingen, ook op grote afstand van Natura 2000-gebieden, nodig dat zij op een andere manier gaan aantonen, dat hun project of plan (zoals een bestemmingsplan) op voorhand geen significant schadelijke effecten heeft op de Natura 2000-gebieden. Pas daarna kan toestemming worden verleend. De passende beoordeling van het PAS kan daarvoor sinds de uitspraak van 29 mei 2019 niet meer worden gebruikt.

Voor projecten betekent dit dat moet worden beoordeeld of een natuurvergunning is vereist. Gedeputeerde staten (en in een aantal gevallen het ministerie van LNV) zijn het bevoegde gezag voor deze vergunning. Zij dienen te beoordelen of voor een project een natuurvergunning is vereist. Voor bestemmingsplannen geldt weliswaar geen natuurvergunningsplicht, maar ook zij moeten aan de eisen van de Wet natuurbescherming voldoen. Bij de voorbereiding van een bestemmingsplan is een beoordeling nodig om te bepalen of de met het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkelingen significant negatieve effecten zouden kunnen hebben voor een Natura 2000-gebied. Is dat het geval, dan is ook een passende beoordeling (en als gevolg daarvan ook een milieueffectrapport) noodzakelijk.

6.2.2 Gevolgen woningbouw

Wordt in de voortoets op basis van objectieve gegevens geconcludeerd dat er geen significant negatieve effecten zijn te verwachten voor de instandhoudingsdoelen van het betrokken Natura 2000-gebied, dan kan volgens de factsheet van het ministerie worden volstaan met een voortoets en kan de gemeenteraad (voor wat betreft de stikstofvoets) het bestemmingsplan vaststellen. Dit is het geval als bijvoorbeeld geen toename plaatsvindt van de stikstofdepositie.

Wordt woningbouw gerealiseerd op gronden waar voorheen bijvoorbeeld (planologisch legaal en ten tijde van de vaststelling van het nieuwe bestemmingsplan feitelijk bestaande) agrarische activiteiten plaatsvonden en die activiteiten worden gestaakt (omdat bijvoorbeeld op die gronden woningen worden gebouwd en als gevolg daarvan de agrarische functie verdwijnt) dan mag in beginsel de daarmee samenhangende vermindering van de stikstofdepositie in mindering worden gebracht op de toename van de stikstofdepositie als gevolg van de woningbouw. Dat kan ertoe leiden dat per saldo de effecten op de stikstofgevoelige habitattypen in Natura 2000-gebieden gelijk blijven (en soms zelfs verminderen als gevolg van het verdwijnen van die agrarische functie). Er hoeft dan geen passende beoordeling te worden uitgevoerd.

6.2.3 Spoedwet stikstof

In de spoedwet Stikstof (1 januari 2020) is afgesproken dat er een gebiedsgerichte drempelwaarde komt. Als er voor de Veluwe een dergelijke drempelwaarde wordt vastgesteld is de verwachting dat veel van de kleinere bouwprojecten in zowel de gebruiks- als de aanlegfase onder deze drempelwaarde zullen blijven. Vooralsnog geldt echter de grenswaarde voor de stikstofdepositie van 0.00 mol/ha/jaar.

6.2.4 Situatie Beemdweg 17

In de voorliggende situatie geldt voor de bestaande toestand een woonboerderij met bakhuis en diverse houten schuurtjes. Verder een vrij groot terrein begroeid met vegetatie.

De woonboerderij blijft bestaan, de andere opstallen worden gesloopt. Plan is verder het terrein bouwrijp te maken en 21 (tijdelijke) kleine woningen te realiseren, zgn. tinyhouses. De nieuwe situatie betreft gasloos uitgevoerde woningen met warmtepomp. Daardoor is alleen sprake emissie van voertuigbewegingen. Het betreft kleine huurwoningen waarvoor op basis de CROW publicatie 317 is uitgegaan van een verkeersgeneratie van gemiddeld 1.8 bewegingen per etmaal (weekdag). In totaal gaat het dan om 45 bewegingen per etmaal. De situatie is ingevoerd in het rekenprogramma Aeries 2019a. De transportbewegingen genereren geen bijdrage hoger dan 0.00 mol/ha/jaar.

Ook de aanlegfase moet in beeld worden gebracht. Dat bestaat hier uit het slopen van het bakhuisje en de houten schuurtjes. Dit is vrij snel gebeurd. Vervolgens het bouwrijp maken van het terrein. De kleine huisjes worden kant en klaar op een oplegger aangeleverd. De uitgangspunten hiervoor zijn opgenomen in de bijlage. Op basis daarvan is geen stikstofdepositie berekend hoger dan 0.00 mol/ha/jaar.

Een vergunning Wnb gebieden is hiermee niet nodig.

6.3 Gelders natuurnetwerk (GNN) en Groene Ontwikkelzone (GO)

Naast toetsing op Natura 2000 gebied vindt separaat een toetsing plaats op het Gelders Natuurnetwerk (GNN), de voormalige Ecologische hoofdstructuur. Voor het GNN is door de provincie Gelderland een aantal criteria opgesteld waaraan wordt getoetst of een plan invloed heeft op de wezenlijke waarden en kenmerken.

Daarnaast zijn Groene Ontwikkelzones (GO) aangewezen. Dat zijn gebieden met andere functies dan natuur die ruimtelijk verweven zijn met de natuur van het Gelders Natuurnetwerk en daar functioneel mee samenhangen. Het beleid in de GO is gericht op versterking van die samenhang.

Het plangebied ligt buiten het GNN en de GO (zie figuur resp. groen en bruin). Planrealisatie heeft geen effecten op de natuurwaarden van deze gebieden. Verder onderzoek of een ontheffing wordt niet nodig geacht.

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Algemeen

Verschillende soorten planten, dieren worden beschermd in de Wet natuurbescherming. Op basis van de Vogel- en Habitatrichtlijn, zijn in de Wet speciale beschermingsgebieden aangewezen. Een ruimtelijke ontwikkeling is alleen mogelijk als duidelijk is dat de nesten, holen of andere verblijfplaatsen niet worden vernield of beschadigd. Verstoring is in sommige gevallen wel toegestaan, mits er geen negatief effect is op populatieniveau. Beschermden planten mogen niet worden verwijderd van hun groeiplaats. Ook mogen door een ruimtelijke ontwikkeling geen significante negatieve effecten plaatsvinden op beschermde gebieden.

Adviesbureau Groenewold Milieu & Natuur heeft in opdracht van initiatiefnemer een natuurtoets uitgevoerd voor de herinrichting van het terrein aan de Beemdweg 17 te Ermelo, gemeente Ermelo. De woonboerderij blijft behouden. De overige opstallen, te weten een bakhuisje en houten schuren worden gesloopt. Het terrein wordt geschoond en bouwrijp gemaakt. Vervolgens is het plan in totaal 21 kleine huisjes te plaatsen in 5 blokken van 5. Deze worden kant en klaar geplaatst. In een aantal bestaande opstallen is asbest in meer of mindere mate verwerkt.

7.2 Beschermden soorten

Er zijn geen beschermde soorten of verblijfplaatsen gevonden of te verwachten. Alleen in het broedseizoen kunnen nesten van vogels aanwezig zijn. Alle broedende vogels zijn beschermd.

Specifiek is gezocht naar aanwijzingen voor verblijfplaatsen van huismus. Deze zijn niet op het perceel aangetroffen en in de te slopen opstallen op het perceel ook niet te verwachten. Er verdwijnen met zekerheid geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen. Ook is gezocht naar aanwijzingen voor verblijfplaatsen van marters. Deze zijn niet aangetroffen en op basis van de locatiekenmerken ook niet te verwachten.

Er geldt een vrijstelling voor de algemeen beschermde soorten (Omgevingsverordening Gelderland). Overigens blijft de algemene zorgplicht altijd van kracht.

Een ontheffing Wnb voor soorten is niet nodig.

7.3 Gebiedsbescherming

Op basis van de ligging en aard van de ruimtelijke ingrepen is de conclusie dat deze ingreep geen negatieve invloed heeft op de specifieke natuurwaarden. Het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied is de Veluwe op ca. 120m afstand.

De nieuwe activiteiten bestaan uit bewoning (gasloos). Uit een Aeriusberekening (v2019a) op basis van 1.8 voertuigbewegingen per tinyhouse is er geen stikstofdepositie berekend hoger dan 0.00 mol/ha/jaar. Ook de aanlegfase is in beeld gebracht en geeft geen depositie hoger dan 0.00 mol/ha/jaar.

Hiermee is geen vergunning Wet natuurbescherming voor gebieden nodig.

7.4 Gelders natuurnetwerk / Groene Ontwikkelzone

Het plan ligt buiten de begrenzing van het GNN en de GO. Op basis van de ligging van het plangebied ten opzichte van de begrenzing van het GNN mag worden aangenomen dat er geen effecten zijn te verwachten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het GNN en de GO. Specifieke maatregelen of aanvullend onderzoek worden niet nodig geacht.

7.5 Voorbehoud en zorgplicht

De voorliggende natuurtoets is gebaseerd op inventarisatiegegevens van derden, literatuuronderzoek en een verkennend terreinbezoek. Om de risico's op verstoring van beschermde soorten (bijv. vogels) op het werkterrein te minimaliseren, wordt aanbevolen om voorafgaand aan de werkzaamheden het terrein te controleren op de aanwezigheid van beschermde soorten.

Algemene zorgplicht

Voor alle beschermde soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de onthefingsplicht, geldt wel een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 1.11 Wnb).

Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan beschermde soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Dit betekent onder meer dat een initiatiefnemer zich tijdig op de hoogte stelt van de aanwezige natuurwaarden, de kwetsbaarheid ervan en de mogelijke gevolgen van het plan. Bij de uitvoering moeten negatieve gevolgen zoveel mogelijk worden voorkomen dan wel beperkt of ongedaan gemaakt. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het voorkómen van verontrusting of verstoring in de kwetsbare perioden zoals de broed-/voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen.

De kwetsbare perioden kan per soortgroep verschillen. Als 'veilige' periode voor alle groepen geldt in het algemeen de periode van half augustus tot half november, de periode waarin de voortplantingstijd achter de rug is en dieren als vleermuizen, overige zoogdieren en amfibieën nog niet in winterslaap zijn. Indien een plangebied in die periode bouwrijp wordt gemaakt, geeft realisatie gedurende het winterseizoen en het daarop volgende voorjaar meestal geen problemen. Vaak is het voldoende om rekening te houden met de broedtijd (15 maart-15 juli-huismus tot 15 augustus).

Als bekend is dat werkzaamheden moeten worden uitgevoerd binnen de kwetsbare perioden van de soorten, is het zaak ervoor te zorgen dat het gebied tegen die tijd ongeschikt is als leefgebied voor die soorten. Zo kan bijvoorbeeld vegetatie gedurende het groeiseizoen kort gemaaid worden, of kunnen bomen buiten het broedseizoen worden gekapt, zodat er geen vogels gaan broeden. Hierbij geldt overigens wel de algemene zorgplicht.

Beschermde soorten

Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden beschermde soorten worden waargenomen dienen maatregelen te worden genomen om schade aan deze individuen zo veel mogelijk te voorkomen (bijvoorbeeld wegvangen en verplaatsen).

7.6 Ecologische kansen / natuurinclusief bouwen

Overigens zijn in de nieuwbouw relatief eenvoudig extra voorzieningen te realiseren voor vogels en/of vleermuizen. Door de betere isolatie van woningen verdwijnen openingen, kieren e.d. en daarmee nest- en schuilplaatsen, die vroeger heel gewoon waren. De maatregelen kosten weinig geld maar betekenen veel voor de betreffende soorten. Zo is een bijdrage te leveren aan het behoud van deze soorten voor de toekomst.

Bijvoorbeeld een speciale neststeen of plank voor gierzwaluwen (eten veel muggen). Een spouwmuurkast voor vleermuizen (eten veel muggen) is bij nieuwbouw eenvoudig in de spouw in te metselen. De dieren kunnen dan niet in de spouw zelf komen maar krijgen wel extra verblijfplaatsen ter beschikking.

De gemeente Ermelo heeft hiervoor aanvullend beleid opgesteld.

Stap 1 – bepalen omvang project

De eerste stap is het bepalen van de omvang van het project. Hoe groter de omvang, hoe meer maatregelen worden gevraagd. De projecten worden als volgt ingedeeld:

- A. Kleinschalige projecten oppervlakte kleiner dan 500 m².
- B. Middelgrote projecten oppervlakte tussen de 500 m² en 2.000 m²
- C. Grootschalige projecten oppervlakte tussen 2.000 m² en 10.000 m².
- D. Zeer grootschalige projecten oppervlakte groter dan 10.000 m².

Stap 2 – het verplichte aantal te behalen punten:

- A. Kleinschalige projecten oppervlakte kleiner dan 500 m², 5 punten.
- B. Middelgrote projecten oppervlakte tussen de 500 m² en 2.000 m², 11 punten.
- C. Grootschalige projecten oppervlakte tussen 2.000 m² en 10.000 m², 16 punten.
- D. Zeer grootschalige projecten oppervlakte groter dan 10.000 m², 26 punten.

Het gaat hier om een plangebied van een kleine 3.200m², waarmee dit valt onder categorie C en minimaal 16 punten benodigd zijn.

Maatregelen inclusief punten

- 5x1 Nestplaats voor vogels (o.a. zwaluw, mus, koolmees enz.) – 1 per blok
- 1x1 Het hele jaar is er voedsel voor vogels in tuin/erf beschikbaar
- 1x1 Waterschaal voor vogels
- 1x1 Inrichting tuin/erf afgestemd op kleine zoogdieren (o.a. egel)
- 1x1 Drie inheemse bomen
- 3x1 Vijf inheemse struiken
- 1x1 Alle oppervlakten op het terrein zijn water doorlaatbaar
- 1x1 Grijswater wordt verwerkt op het terrein en hergebruikt
- 1x1 Houtsingel en/of -wal met inheemse struiken en bomen >50 meter en breder dan 3m ?
- 5x1 Verblijfplaats voor vleermuizen (1 per blok)

Dit zijn 20 punten waarmee wordt voldaan aan het gemeentelijke beleid. In de anterieure overeenkomst moet dit verder worden afgestemd. Een aantal voorbeelden is weergegeven in Bijlage 4.

8 Advies

- Uitvoering van de sloopwerkzaamheden van het bakhuisje en andere opstallen laten plaatsvinden buiten de broedperiode. Overigens mogen eventuele vroege of late leg-sels niet worden verstoord. De beste tijd is dan tussen september en februari.
- Er zijn geen beschermde soorten of verblijfplaatsen aangetroffen of te verwachten. Verblijfplaatsen van huismus en vleermuizen zijn uit te sluiten. Voor aanvang van de werkzaamheden is een ontheffing Wnb soorten niet nodig.
- Ter bevordering van de biodiversiteit is het advies de nieuwe woningen te voorzien van permanente verblijfplaatsen, bijvoorbeeld een duurzame neststeen of nestkast per woning. Bij landschappelijke inpassing is het advies inheemse noot- of besdragende soorten toe te passen. Om te voldoen aan het gemeentelijke natuurbeleid dienen minimaal 16 punten te worden behaald, bijvoorbeeld door de maatregelen zoals genoemd in H7.6.
- Natura2000 gebied Veluwe ligt op ca. 120m van de grens van het plangebied. Op basis van de gegevens van de CROW is voor de tinyhouses uitgegaan van 1.8 verkeersbewegingen per etmaal. Deze bewegingen genereren geen bijdrage hoger dan 0.00 mol/ha/jaar. De tinyhouses worden kant en klaar in een aantal blokken geplaatst. In de aanlegfase is er daarmee geen bijdrage berekend hoger dan 0.00 mol/ha/jaar. Een Wnb vergunning gebieden is niet nodig.
- Bij uitvoering van de werkzaamheden altijd invulling geven aan de 'algemene zorgplicht' (art. 1.11 Wet natuurbescherming), wat inhoudt dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan beschermde soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken.

9 Literatuur

- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. Van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, 3de herziene druk.
- BIJ12, Juli 2017, Kennisdocument Huismus 1.0
- BIJ12, Juli 2017 Kennisdocument Steenuil 1.0
- BIJ12, Juli 2017, Kennisdocument Gierzwaluw 1.0
- BIJ12, Juli 2017, Kennisdocument Das 1.0
- BIJ12, Juli 2017, Kennisdocument Gewone dwergvleermuis 1.0
- Eekeren, N. van & F. Smeeding, 2006, Praktijkhandleiding Evenwichtige verschraving van natuurgronden door uitmijnen van fosfaat met grasklaver en kalibemesting.
- Janssen, J.A.M. en Schaminée, J.H.J., 2008: Soorten van de habitatrichtlijn
- Lange, R., P.Twisk, A. van Winden & A. van Diepenbeek, 1994. Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij KNNV en VZZ i.s.m. Vereniging Natuurmonumenten.
- Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Provincie Gelderland: Omgevingsverordening
- Provincie Gelderland: Mitigatiecatalogus gebouwbewonende soorten, Arcadis, 27 september 2018
- Regiebureau Natura 2000, Naslagwerk Natura 2000
- www.gegevensautoriteitnatuur.nl
- <http://geodata2.prv.gelderland.nl/>
- www.infomil.nl
- <http://mineleni.nederlandsesoorten.nl/>
- www.Natura2000.nl
- www.Natuurloket.nl
- www.RAVON.nl
- www.rijksoverheid.nl
- www.soortenregister.nl
- <http://www.synbiosys.alterra.nl/Natura2000>
- <http://www.vleermuis.net>
- www.waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland)
- www.wetten.nl

Bijlagen

1. Overzicht situatie
2. Foto's plangebied
3. Samenvatting natuurwetgeving
4. Voorbeeld voorzieningen
5. Uitdraai Aeriusberekening
6. Waarnemingen gebied

Bijlage 1 Overzicht situatie

Bestaande situatie

Bijlage 2

Foto's plangebied

Bijlage 3

Samenvatting Natuurwetgeving

Samenvatting Wet Natuurbescherming

Versie januari 2020

Inleiding

In deze bijlage worden in het kort het wettelijk kader van de natuurwetgeving beschreven en de toepassing bij ruimtelijke ingrepen en beheer. De bescherming van natuur in Nederland is vastgelegd in Europese en Nationale wet- en regelgeving. Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (Wnb) in werking getreden. De Wnb vervangt de Flora- en Faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet. De Wet beoogt waardevolle natuur te beschermen met duidelijke en eenvoudige regels. Er is net als in de oude regelgeving onderscheid tussen soortenbescherming en gebiedsbescherming. Daar waar sprake is van Europese bescherming verandert er qua beschermingsniveau niet zo veel. In de soortenbescherming is wel het één en ander gewijzigd voor wat betreft de nationale bescherming.

De uitvoeringsregels zijn vastgelegd in het Besluit natuurbescherming en de Regeling natuurbescherming.

Doel van de Wet

Vooruitlopend op de Omgevingswet beoogt het Rijk met de bovengenoemde samenvoeging van drie wetten in de Wnb, invulling te geven aan vermindering en vereenvoudiging van het aantal regels. Artikel 1.10 geeft aan dat de Wnb gericht is op

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies, en
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

Hiermee is ook duidelijk dat natuur en economie beide van belang worden geacht en dat het ontwikkelen van natuur ten dienste kan staan van maatschappelijke functies. Of zoals de memorie van antwoord het stelt: *'De ambitie van het natuurbeleid en het doel van de natuurwetgeving is om de natuur en de maatschappij, ecologie en economie, met elkaar te verbinden en zo mogelijk elkaar laten versterken.'*

Ook is er de verplichting natuurvisies op te stellen (art. 1.5-1.7). Dit gebeurt op provinciaal niveau via een Natuur- of Omgevingsvisie en het vaststellen van een verordening. Ook het Rijk stelt een nationale Natuurvisie op. Qua beschermingsniveau gelden in ieder geval de Europese regels en zijn beperkt aanvullende regels op nationaal niveau gesteld ter bescherming van soorten.

De Wnb zal t.z.t (medio 2019) in principe integraal worden opgenomen in de Omgevingswet, via de Aanvullingswet natuur.

Bevoegdheid

Een andere belangrijke wijziging is dat in de meeste gevallen de Provincie het bevoegd gezag is, voor vrijwel alle vergunningen, ontheffingen, meldingen en handhaving van het natuurbeleid. De provincie heeft conform art. 1.12 een actieve rol in de bescherming, instandhouding en herstel van de natuur in de provincie. Het aanwijzen van gebieden behorende tot het Natuurnetwerk Nederland is een verplichting. Daarnaast mogen provincies ook bijzondere provinciale natuurgebieden of landschappen aanwijzen. Alleen bij nationale belangen, zoals bijv. hoofdwegen en spoorwegen, is het Rijk bevoegd gezag. Gemeenten blijven wel het eerste aanspreekpunt voor de aanvraag van een Omgevingsvergunning. Het is evenals in de oude situatie niet verplicht om voor natuur 'aan te haken'. Een ontheffing of vergunning voor de natuur is los van de omgevingsvergunning aan te vragen. Een ontheffing Flora- en Faunawet lag bij Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl). Deze taak is dus nu ook naar de provincie overgegaan. Daarmee is de provincie in de meeste gevallen bevoegd gezag voor zowel de soort- als de gebiedsbescherming.

Procedures

Er staat in beginsel een doorlooptijd van 13 weken voor zowel een ontheffing als voor een vergunning. Verlenging is mogelijk met maximaal 7 weken. Bij aanhaken binnen de Omgevingsvergunning geldt de uitgebreide procedure van 26 weken. Bezwaar en beroep moet eerst bij een regionale rechtbank worden ingediend en daarna in voorkomende gevallen naar de Raad van State. In Art. 5.13 was een aanhaakverplichting opgenomen. D.w.z. dat bij een aanvraag Wnb verplicht moet meelopen bij een aanvraag Omgevingsvergunning. Deze verplichting is vooralsnog geschrapt, in ieder geval tot de inwerkingtreding van de Omgevingswet (medio 2019). Het is dus mogelijk een Wnb vergunning aan te vragen los van de Omgevingsvergunning. Vrijwillig aanhaken mag wel.

Gemeenten behouden de loketfunctie. Bij een aanvraag Omgevingsvergunning waar gevolgen kunnen zijn voor beschermde soorten, moet een natuurtoets deel uitmaken van de procedure. Een eventuele ontheffing kan vooraf worden aangevraagd bij de provincie. Als bij het indienen van een aanvraag Omgevingsvergunning vooraf geen aparte ontheffing Wnb is aangevraagd moet de natuurtoets wel aanhaken. De gemeente legt de aanvraag dan voor aan de provincie. De provincie geeft op grond van de inhoudelijke toetsing al dan niet een Verklaring van geen bedenkingen (Vvgb) af.

1.3 Stappenplan soortenbescherming

Stappenplan soortbescherming ruimtelijke ingrepen (folder Min. EZ)

Soortbescherming

In art. 1.10 is de intrinsieke waarde van de natuur expliciet erkend. Het bevoegd gezag oefent taken en bevoegdheden uit met het oog op die doelen. Eén van de instrumenten is het opstellen van een natuurvisie, zowel nationaal als provinciaal, waarin het beleid en de bescherming expliciet is uitgewerkt.

Voor de soortenbescherming kijkt de Wet natuurbescherming af van de voorheen geldende Flora- en Faunawet. Er zijn drie beschermingsniveaus te onderscheiden, twee op Europese en één op nationale grondslag. Dit vloeit voort uit het principe dat de regelgeving in principe niet strenger hoeft te zijn dan de Europese regels. Daarmee wijzigt ook een aantal definities. Zo is in art. 3.1 Wnb het woord 'opzettelijk'

toegevoegd. Het opzettelijk doden, vangen is niet toegestaan. Het opzettelijk verstoren is in sommige situatie wel toegestaan, als dat niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort. Voorwaardelijke opzet is hierbij inbegrepen. Dat is bewust de kans aanvaarden dat gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor beschermde soorten. Uit het voorgaande blijkt dat natuuronderzoek vooraf, in veel gevallen een vereiste is.

Beschermingsregime

De Wnb kent drie invalshoeken van bescherming. Twee geënt op de Europese regels en één op nationaal niveau. Daarbij zijn de regels van de Europese bescherming vrijwel één op één overgenomen.

Vogelrichtlijnsoorten : Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels (art. 3.1-3.4 Wnb)
Habitatrichtlijnsoorten : Dier- en plantensoorten die strikt beschermd zijn uit Bijlage IV Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het verdrag van Bern en Bijlage II van het verdrag van Bonn (art. 3.5-3.9 Wnb).
Andere soorten : Dier- en plantensoorten genoemd in Bijlage bij art. 3.10 en 3.11 Wet natuurbescherming Onderdeel A en B. Ca. 145 soorten.

Hiermee zijn ca. 700 soorten vogels en ca. 230 andere Europese en nationale soorten beschermd. Voor ca. 200 soorten die eerder wel beschermd waren onder de Flora- en Faunawet geldt nu alleen de algemene zorgplicht.

De indeling in de Tabel 1, 2 en 3 soorten uit de Flora- en Faunawet is verdwenen. Daarvoor in de plaats kunnen de provincies een vrijstellingsverordening opstellen. Deze kunnen dus per provincie verschillen, wat ook de bedoeling is van de wetgever. Zo kunnen regionaal bedreigde soorten worden beschermd en daar waar geen bedreiging bestaat op populatieniveau is minder bescherming nodig.

Verboden

De Wnb kent voor elk van de drie categorieën van beschermde soorten aparte bestuursrechtelijke en strafrechtelijke verboden. Deze sluiten aan bij de verboden in de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de nationale soorten geldt een iets soepeler regime met minder verboden en meer ruimte voor afweging van belangen. Alle verboden zijn van toepassing op individuen. Het opzettelijk handelen omvat ook voorwaardelijke opzet. Dat betekent het bewust de aanmerkelijke kans aanvaarden dat een gedraging schadelijke gevolgen heeft voor beschermde soorten.

Relevante belangen voor vrijstellingen bij ruimtelijke ingrepen

In de Wnb is een regeling opgenomen voor de jacht (art. 3.20 e.v.), een landelijke regeling voor schadebestrijding (art. 3.15), gedragscodes (art. 3.31), regulier onderhoud en beheer Rijk (regeling) en enkele bijzondere vrijstellingsregelingen (bijv. dierenambulances). Er zijn 6 landelijke schadesoorten aangewezen, te weten: Canadese gans, houtduif, kauw, konijn, vos en zwarte kraai. Er is een landelijke vrijstellingsregeling voor regulier beheer en onderhoud e.d. in gevallen waar het Rijk bevoegd is (in regeling aangewezen nationaal beschermde soorten).

Provincies hebben de bevoegdheid om vrijstellingen te verlenen (PS) of ontheffingen (GS) van de verboden genoemd in de art. 3.3, 3.8 of 3.10.

Om te kunnen afwijken van de verbodsbepalingen gelden 3 voorwaarden (ar. 3.3 lid 4, 3.8 lid 5, 3.10 lid 2):

- Er is geen andere bevredigende oplossing
- Er moet een in de wet genoemd wettelijk belang zijn (verschillend per beschermingsregime)
- De ingreep mag geen afbreuk doen aan de gunstige staat van instandhouding van de soort

Als aan deze drie is voldaan, is het aanvragen van een ontheffing mogelijk. Daarnaast is het mogelijk dat er aanvullende vrijstellingen gelden voor bepaalde handelingen. Bijvoorbeeld door te werken volgens een goedgekeurde gedragscode (met maatregelen voor de betreffende soort en handeling), of zoals omschreven in een provinciale verordening.

De genoemde belangen verschillen per type beschermingsregime. Dit kan van belang zijn voor het al dan niet verkrijgen van een ontheffing.

Soorten Vogelrichtlijn:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- ter bescherming van flora of fauna;

Dier- en plantensoorten Habitatrichtlijn/verdragen van Bern en Bonn:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of
- in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;

Nationaal beschermde soorten planten en dieren:

- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied; of
- in het algemeen belang.

Gedragscode (art. 3.31)

Verboden en meldingen (art. 3.1, 3.2, 3.5, 3.6, 3.10 Wnb) zijn niet van toepassing als handelingen aantoonbaar worden uitgevoerd conform een door de Minister goedgekeurde gedragscode. De gedragscode moet ook feitelijk betrekking hebben op de betreffende soort, uit te voeren handelingen en plaatsvinden in het kader van één van de volgende doelen:

- Bestendig gebruik, beheer en onderhoud
- Ruimtelijke ontwikkeling of inrichting

Er moet gewaarborgd zijn dat er geen benutting of economisch gewin plaatsvindt en er sprake is van zorgvuldig handelen.

Bestaande gedragscodes van de Flora- en Faunawet blijven geldig (max. 5 jaar) tot een nieuwe gedragscode conform de Wnb is goedgekeurd.

Vogels

Bij vogels is verstoring tijdens het broedseizoen niet per sé verboden als de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar is (zorgplicht geldt wel). Dit geldt alleen voor het verstoren. Het vernielen of beschadigen van nesten blijft verboden. Voor de jaarrond beschermde soorten mogen de nesten niet worden beschadigd of vernietigd. Wel kan verstoring er toe leiden dat beschermde vogels kiezen voor een alternatieve nestlocatie. Ook hier geldt altijd de algemene zorgplicht. Dat houdt onder meer in dat een initiatiefnemer zich tijdig op de hoogte stelt van de aanwezige natuurwaarden, de kwetsbaarheid ervan, de mogelijke gevolgen van het plan voor de natuur en mogelijke maatregelen om negatieve gevolgen tegen te gaan. In onderstaande tabel zijn de verschillen tussen de oude regelgeving en de Wnb weergegeven:

Verboden Flora- en Faunawet	Verboden Wet natuurbescherming
Doden, verwonden, vangen	Opzettelijk doden of vangen
Opzettelijk verontrusten	Opzettelijk storen
Beschadigen, vernielen, uithalen, verstoren nesten, hopen, vaste rust- of verblijfplaatsen	Opzettelijk vernielen, beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren of wegnemen nesten
Rapen, uit nest nemen, beschadigen of vernietigen van eieren	Rapen en onder zich hebben van eieren
Handel, vervoer en onder zich hebben	Handel, vervoer en onder zich hebben
Uitzetten in vrije natuur	Uitzetten in vrije natuur

De bescherming van een nest omvat ook de inhoud en functionele omgeving daarvan, voor zover het broedsucces daarvan afhankelijk is. Dit impliceert dat inheemse in gebruik zijnde nesten beschermd zijn gedurende het broedseizoen. Buiten het broedseizoen zijn nesten niet beschermd, behalve voor soorten met jaarrond beschermd nesten.

Jaarrond beschermde nesten

Vooralsnog is de verwachting dat de indeling van de jaarrond beschermde nesten niet zal wijzigen onder de Wet natuurbescherming. Het betreft dan de indeling waarbij nesten van vogelsoorten in categorie 1 t/m 4 jaarrond beschermd zijn. De nesten van soorten in categorie 5 zijn beschermd als er onvoldoende alternatieven zijn. De Provincie kan per verordening hiervan afwijken.

Verstoring

In art. 3.1 lid 4 is opgenomen dat het opzettelijk verstoren van vogels verboden is. Lid 5 stelt dat dit niet van toepassing is als de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort (doden en vernielen van nesten blijft dus wel verboden). Dit vraagt dan om nader en specifiek onderzoek, zoals om welke soort het gaat (algemeen/zeldzaam/bedreigd), de locatie, de periode van het jaar en de intensiteit, duur en frequentie van de versturende activiteit en of er voldoende uitwijkmogelijkheden zijn. Verstoring in het broedseizoen ligt daarbij heel kritisch als dit invloed heeft op het broedsucces (art. 5d Vogelrichtlijn).

Zorgplicht (art. 1.11 Wnb)

In artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming is de zorgplicht omschreven. De zorgplicht geldt voor alle soorten en alle beschermde gebieden. Dus ook voor niet specifiek in de wetgeving benoemde soorten. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor beschermde gebieden, in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een beschermd gebied of voor in het wild levende soorten, laat deze handelingen achterwege. Indien het achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevraagd, worden maatregelen getroffen om de gevolgen te voorkomen, of zoveel mogelijk beperkt of ongedaan gemaakt. Dat houdt onder meer in dat een initiatiefnemer zich tijdig op de hoogte stelt van de aanwezige natuurwaarden, de kwetsbaarheid ervan en de mogelijke gevolgen van het plan. Bij de uitvoering moeten negatieve gevolgen zoveel mogelijk worden voorkomen dan wel beperkt of ongedaan gemaakt.

In art. 7.2 is bepaald dat Gedeputeerde Staten bevoegd zijn tot handhaving (last onder bestuursdwang).

Gebiedsbescherming

De bescherming van gebieden is geregeld via een aantal sporen. Dat zijn Natura 2000 gebieden, gebieden behorende bij het natuurnetwerk Nederland (NNN), provinciale natuurgebieden of provinciale landschappen. Deze laatste twee zijn nieuw t.o.v. de wetgeving voor 1 januari 2017.

Natura 2000 gebieden

De Natura 2000 gebieden zijn op basis van Europese regels aangewezen als beschermde gebieden, incl. de daarbij horende beschermde soorten en habitats. Omdat de Europese regels worden gevolgd is er ten aanzien van de gebiedsbescherming niet veel gewijzigd. Nederland kent een 164 Natura 2000 gebieden, waarvoor instandhoudingsdoelen zijn vastgesteld. Per gebied is het ook de bedoeling beheerplannen vast te stellen. Daarin staat o.a. welke maatregelen nodig zijn om de natuurdoelen te halen en welk (bestaand en toekomstig) gebruik al dan niet vergunningplichtig is. Voor regulier onderhoud en beheer is dan in principe geen vergunning nodig (Art. 2.9 Wnb). Overigens blijft de zorgplicht altijd gelden. Omdat de meeste onder de oude wetgeving beschermde natuurmonumenten in een Natura 2000 gebied liggen is de aparte bescherming van deze natuurmonumenten vervallen.

Als handelingen kunnen leiden tot nadelige effecten voor instandhoudingsdoelen van een Natura 2000 gebied is een vergunning nodig. Zoals gezegd is de provincie meestal bevoegd gezag. De vergunningaanvraag kan apart bij de provincie of via de Omgevingsvergunning bij de gemeente.

Passende beoordeling (Art. 2.7-2.8 Wnb)

Als een project of andere handeling gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, mogelijk schadelijke gevolgen heeft voor een Natura 2000-gebied is een natuurvergunning noodzakelijk, tenzij een wettelijke uitzondering geldt. Uitzonderingen zijn bijvoorbeeld het handelen conform een vastgesteld beheerplan of een programma (PAS, Art. 2.9 Wnb) of het weiden van vee (Art. 2.9 Regeling Wnb). Ook bestaand gebruik op referentiedatum 31 maart 2010 is een uitzondering. Het bevoegd gezag moet hier dan wel redelijkerwijs van op de hoogte (kunnen) zijn en de handelingen mogen niet of niet in betekenende mate zijn gewijzigd. Mogelijk leidt dit tot discussies vanwege oudere Europese data voor Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden, resp. 10 juni 1994 en 7 december 2004.

Er is overigens geen definitie van een project of een andere handeling. Alle activiteiten welke geen project zijn, zijn daarmee feitelijk 'andere handelingen'.

Onderzoek moet uitwijzen of deze gevolgen significant kunnen zijn. De gevolgen moeten worden beoordeeld in samenhang met die van andere plannen en projecten ('cumulatieve effecten'). Als er geen effecten zijn, is geen vergunning nodig. Als de effecten klein zijn, volgt een verslechterings- en verstorings-toets'. Bij mogelijke significante effecten volgt een 'passende beoordeling'. Het positieve effect van maatregelen mag niet bij de afweging voor vergunningplicht worden betrokken. Dat mag wel bij het besluit op een vergunningaanvraag.

In de verslechterings- en verstoringsstoets worden de effecten gespecificeerd. Daarbij hoeft dan niet meer naar cumulatieve effecten te worden gekeken. Het bevoegd gezag beoordeelt of de effecten aanvaardbaar zijn of niet. Aan de vergunning kunnen beperkende voorwaarden worden verbonden (mitigatie en compensatie).

De passende beoordeling is veel uitgebreider. Op basis van de beste wetenschappelijke kennis dienen de effecten op de habitats en soorten te worden ingeschat, rekening houdende met cumulatieve effecten. Als de passende beoordeling uitwijst dat er slechts beperkte effecten zijn, dan dient vergunning te worden aangevraagd, die wordt verleend indien de effecten aanvaardbaar worden geacht. Als er significante effecten zijn, dan mag vergunning alleen worden verleend als er voldaan is aan alle drie onderstaande ADC-criteria:

- Er zijn geen geschikte Alternatieven.
- Er is sprake van Dwingende redenen van groot openbaar belang, waaronder redenen van sociale en economische aard.
- Er is voorzien in exacte en tijdige Compensatie.

Als er sprake is van aantasting van een gebied dat is aangewezen ter bescherming van prioritair natuurlijk habitat of een prioritaire soort, dient eerst door de minister van LNV aan de Europese Commissie advies te worden gevraagd. Bovendien is het aantal redenen van groot openbaar belang beperkt.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied. Ook activiteiten buiten het gebied kunnen de waarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt 'externe werking' genoemd. Externe werking treedt op wanneer er, ongeacht de locatie, een effectgebied ontstaat als gevolg van het optreden van ruimtelijke overlap tussen een invloed gebied van een instandhoudingsdoelstelling (IHD) en een invloed gebied van een activiteit die plaatsvindt buiten een Natura 2000-gebied en waarvoor de IHD gevoelig is.

Stikstof in Natura 2000-gebieden (Besluit natuurbescherming)

Een voorbeeld van externe werking is de depositie van stikstof. Door allerlei bronnen komt stikstof in het milieu terecht, afkomstig van de landbouw, verkeer, industrie en huishoudens. De grote hoeveelheid stikstof heeft effecten op de groei van planten. Dit gaat in de regel ten koste van kwetsbare planten en biodiversiteit, waardoor gevoelige gebieden (zoals venen en heide) verruigen door de groei van bijv. grassen en soorten als braam.

Hiervoor gold vanaf 1 juli 2015 het systeem van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). Hiermee hoopte het Rijk de hoeveelheid stikstof in de Natura 2000 gebieden te kunnen verminderen, zonder alle ontwikkelingen te blokkeren. De PAS bracht daartoe alle bronnen in beeld. Met behulp van een rekentool (Aerius Calculator) is de stikstofbijdrage van een (nieuw) plan op beschermde habitats te berekenen. De basisgedachte was dat economische ontwikkelingen verantwoord mogelijk blijven (ontwikkelruimte), mits de totale hoeveelheid stikstof in het gebied omlaag gaat.

Voor de PAS is voor elk van de 118 Natura 2000 gebieden een samenhangend pakket herstelmaatregelen opgesteld op basis van een vastgestelde herstelstrategie per habitatype (69). Uiteindelijk krijgen deze afspraken over stikstof een plaats in de per gebied op te stellen beheerplannen.

Op basis van de uitkomsten van de Aerius-calculator was een project vergunningsvrij (<0.05 mol/ha/jr), melding plichtig (tussen 0.05 mol/ha/jr. en de grenswaarde) of was het aanvragen van een Natuurvergunning noodzakelijk ($>$ grenswaarde).

De systematiek is echter op basis van een uitspraak van het Europese hof en de Raad van State op onderdelen afgekeurd en mag niet meer op dezelfde wijze worden gebruikt.

Uitspraak Raad van State (PAS)

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft op 29 mei 2019 beslist dat het Programma Aanpak Stikstof (PAS) niet meer is te gebruiken als basis om toestemming te verlenen voor activiteiten, die leiden tot een stikstoftoename ter plaatse van stikstofgevoelige habitattypen en soorten in Natura 2000-gebieden. Het Ministerie van BiZa heeft op 2 juli een factsheet gemaakt hoe hiermee vooralsnog moet worden omgegaan. Een aantal relevante aspecten staan hieronder.

De beslissing van de Raad van State heeft vergaande consequenties voor ruimtelijke ontwikkelingen, zoals woningbouw, de aanleg van infrastructuur (o.a. vaar-, spoor-, en autowegen), de bouw van nieuwe be-

drijven en agrarische activiteiten die kunnen leiden tot een toename van de stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen in Natura 2000-gebieden.

Hierdoor is het een stuk ingewikkelder geworden om ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk te maken en te realiseren die effecten hebben voor de stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen in Natura 2000-gebieden.

Stikstof is één van de aspecten waarop een project of plan (zoals een bestemmingsplan) moet worden getoetst. Complicerende factor hierbij is dat stikstof tot op grote(re) afstand van de bron neerslaat. Daarbij zijn er in Nederland momenteel 118 Natura 2000-gebieden met overbelaste stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden van (dier)soorten.

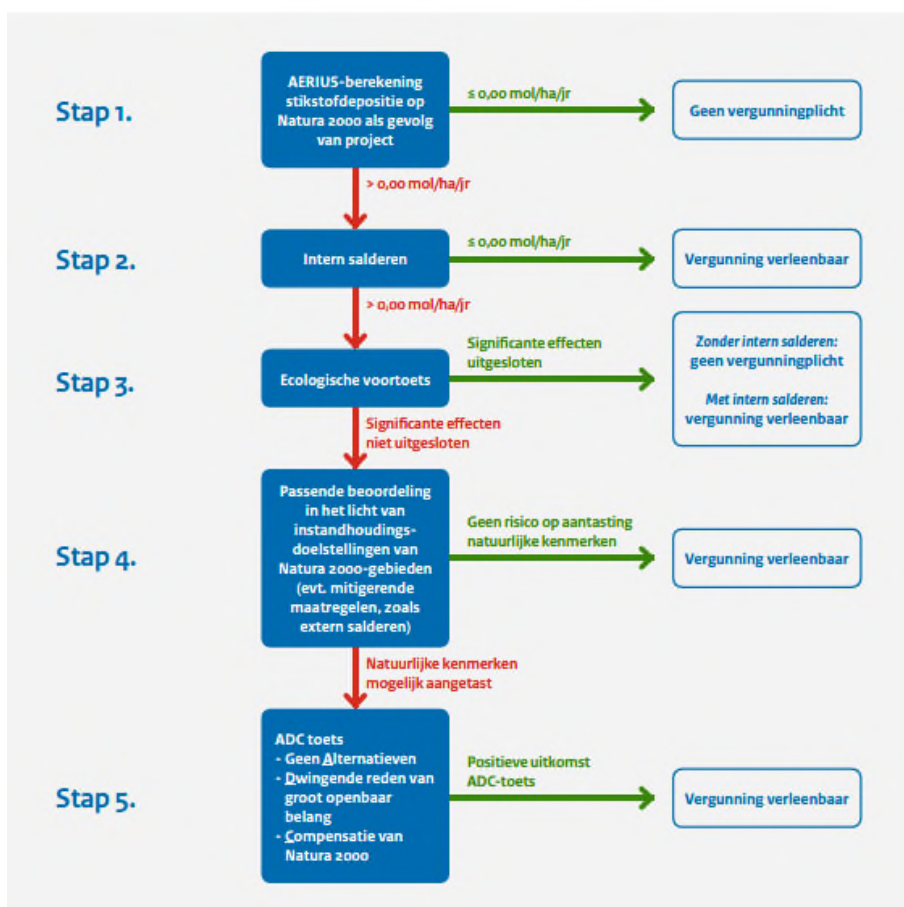
Nu het ecologisch onderzoek ("de passende beoordeling") van het PAS niet meer als basis voor toestemmingverlening kan worden gebruikt, is voor veel ruimtelijke ontwikkelingen, ook op grote afstand van Natura 2000-gebieden, nodig dat zij op een andere manier gaan aantonen, dat hun project of plan (zoals een bestemmingsplan) op voorhand geen significant schadelijke effecten heeft op de Natura 2000-gebieden. Pas daarna kan toestemming worden verleend. De passende beoordeling van het PAS kan daarvoor sinds de uitspraak van 29 mei 2019 niet meer worden gebruikt.

Rijksoverheid

Toestemmingverlening stikstofdepositie bij nieuwe activiteiten

Aan de hand van onderstaand stappenplan kunt u vaststellen of u vergunningplichtig bent onder de Wet natuurbescherming en welke instrumenten u kunt inzetten om voor een natuurvergunning in aanmerking te komen.

Voor projecten betekent dit dat moet worden beoordeeld of een natuurvergunning is vereist. Gedeputeerde staten (en in een aantal gevallen het ministerie van LNV) zijn het bevoegde gezag voor deze vergunning. Zij dienen te beoordelen of voor een project een natuurvergunning is vereist. Voor bestemmingsplannen geldt weliswaar geen natuurvergunningsplicht, maar ook zij moeten aan de eisen van de Wet natuurbescherming voldoen. Bij de voorbereiding van een bestemmingsplan is een beoordeling nodig om te bepalen of de met het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkelingen significant negatieve effecten zouden kunnen hebben voor een Natura 2000-gebied. Is dat het geval, dan is ook een passende beoordeling (en als gevolg daarvan ook een milieueffectrapport) noodzakelijk.

Gevolgen woningbouw

Wordt in de voortoets op basis van objectieve gegevens geconcludeerd dat er geen significant negatieve effecten zijn te verwachten voor de instandhoudingsdoelen van het betrokken Natura 2000-gebied, dan kan volgens de factsheet van het ministerie worden volstaan met een voortoets en kan de gemeenteraad (voor wat betreft de stikstoftoets) het bestemmingsplan vaststellen. Dit is het geval als bijvoorbeeld geen toename plaatsvindt van de stikstofdepositie.

Wordt woningbouw gerealiseerd op gronden waar voorheen bijvoorbeeld (planologisch legaal en ten tijde van de vaststelling van het nieuwe bestemmingsplan feitelijk bestaande) agrarische activiteiten plaatsvonden en die activiteiten worden gestaakt (omdat bijvoorbeeld op die gronden woningen worden gebouwd en als gevolg daarvan de agrarische functie verdwijnt) dan mag in beginsel de daarmee samenhangende vermindering van de stikstof-depositie in mindering worden gebracht op de toename van de stikstofdepositie als gevolg van de woningbouw. Dat kan ertoe leiden dat per saldo de effecten op de stikstofgevoelige habitattypen in Natura 2000-gebieden gelijk blijven (en soms zelfs verminderen als gevolg van het verdwijnen van die agrarische functie). Er hoeft dan geen passende beoordeling te worden uitgevoerd.

Overige beschermde natuurgebieden

Naast de Natura 2000 gebieden dient de provincie conform art. 1.12 ook gebieden aan te wijzen en in stand te houden, welke onderdeel zijn van een samenhangend netwerk van natuurgebieden (Natuurnetwerk Nederland).

Tot slot kunnen Gedeputeerde staten ook gebieden aanwijzen buiten het natuurnetwerk Nederland, welke van belang zijn vanwege hun natuur-, landschappelijke of cultuurhistorische waarden.

Houtopstanden

Ook de Boswet is opgenomen in de Wet natuurbescherming (H4 Wnb). In de Boswet was er sprake van een meldplicht en een herplantplicht. Dat blijft ook zo. Opstanden binnen de bebouwde kom, fruitbomen, bos voor biomassa, wegbeplanting e.d. vallen hier buiten (zie art. 4.1 Wnb). Bij het vellen van (een deel van) een houtopstand, moet dit vooraf worden gemeld. Ook is er de verplichting tot het herbeplanten van minimaal hetzelfde areaal binnen drie jaar na het vellen. De herplantplicht geldt niet voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel. Provincies kunnen bij verordening aangeven, welke gegevens moeten worden aangeleverd en/of er een toeslag geldt op het te herbeplanten areaal.

Bronnen:

- www.wetten.nl
- www.rijksoverheid.nl
- www.natuurbeheer.nu
- www.natura2000.nl
- www.infomil.nl
- www.rvo.nl
- <http://mineleni.nederlandsesoorten.nl/>

Vrijstellingen beschermde soorten Gelderland

Landelijk (art. 3.1 Besluit natuurbescherming)

Als vogels en dieren van soorten als bedoeld in artikel 3.15, eerste lid, van de wet worden aangewezen: **Canadese gans** (*Branta Canadensis* en *Branta hutchinsii hutchinsii*); **houtduif** (*Columba palumbus*); **kauw** (*Corvus monedula*); **konijn** (*Oryctolagus cuniculus*); **vos** (*Vulpes vulpes*), en **zwarte kraai** (*Corvus corone corone*).

Omgevingsverordening Wnb provincie Gelderland

Landelijke schadesoorten (art. 3.7.2.1)

Ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer of onderhoud (art. 3.7.2.3):

- 24 nationaal beschermde soorten zoogdieren en amfibieën (bijlage 28)
- Vrijstelling (onder voorwaarden) van verbod op vangen, vernielen voorplantingsplaatsen of rustplaatsen gedurende hele jaar in hele provincie

Veiligstellen tegen verkeer (art. 3.7.2.4)

- Voor overzetten inheemse kikkers, padden en salamanders, maximaal 50m vanaf de vangplaats en na vangst en vervoer onmiddellijk vrijlaten.

Vrijstelling voor onderzoek en onderwijs (art. 3.7.2.5)

- Voor vervoer en hebben van eieren en kikkervisjes van groene kikker, bruine kikker en gewone pad voor onderwijsdoeleinden.

Schadebestrijding - Provinciale schadesoorten: 4 soorten

- Vrijstelling van verboden voor grondgebruikers (onder voorwaarden)
- Opzettelijk verstoren: **brandgans, spreeuw, roek**
- Opzettelijk doden: **woelrat** (aangewezen middelen).
- Met geweer: spreeuw en roek > ongunstige staat van instandhouding & negatieve trend (landelijk en in provincie)

Algemene vrijstelling soorten Gelderland (1 dec. 2019)

Soort	Soort
Aardmuis	Meerkikker
Bosmuis	Middelste groene kikker
Bruine kikker	Molmuis
Dwergmuis	
Dwergspitsmuis	Ondergrondse woelmuis
Egel	Ree
Gewone bosspitsmuis	Rosse woelmuis
Gewone pad	Tweekleurige bosspitsmuis
Haas	Veldmuis
Huisspitsmuis	Vos
Kleine watersalamander	Woelrat
Konijn	

Vogels met jaarrond beschermde nesten (m.u.v. Limburg en Overijssel)

Categorieën jaarrond beschermde nesten

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Bescherming	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Categorie 1	steenuil	<i>Athene noctua</i>		
Categorie 2	gierzwaluw huismus	<i>Apus apus</i> <i>Passer domesticus</i>	roek	<i>Corvus frugilegus</i>
Categorie 3	grote gele kwikstaart kerkuil oehoe	<i>Motacilla cinerea</i> <i>Tyto alba</i> <i>Bubo bubo</i>	ooievaar slechtvalk	<i>Ciconia ciconia</i> <i>Falco peregrinus</i>
Categorie 4	boomvalk buizerd havik ransuil	<i>Falco subbuteo</i> <i>Buteo buteo</i> <i>Accipiter gentilis</i> <i>Asio otus</i>	sperwer wespendief zwarte wouw	<i>Accipiter nisus</i> <i>Pernis apivorus</i> <i>Milvus migrans</i>
Categorie 5	blauwe reiger boerenzwaluw bonte vliegenvanger boomklever boomkruiper bosuil brilduiker draaihals eidereend ekster gekraagde rood- staart glanskop grijsvliegenvan- ger groene specht grote bonte specht hop huiszwaluw	<i>Ardea cinerea</i> <i>Hirundo rustica</i> <i>Ficedula hypoleuca</i> <i>Sitta europaea</i> <i>Certhia brachydactyla</i> <i>Strix aluco</i> <i>Bucephala clangula</i> <i>Jynx torquilla</i> <i>Somateria mollissima</i> <i>Pica pica</i> <i>Phoenicurus phoenicurus</i> <i>Parus palustris</i> <i>Muscicapa striata</i> <i>Picus viridis</i> <i>Dendrocopos major</i> <i>Upupa epops</i> <i>Delichon urbicum</i>	ijsvogel kleine bonte specht kleine vliegenvanger koolmees kortsnavelboomkruiper oeverzwaluw pimpelmees raaf ruigpootuil spreeuw tapuit torenvalk zeearend zwarte kraai zwarte mees zwarte roodstaart zwarte specht	<i>Ardea cinerea</i> <i>Hirundo rustica</i> <i>Ficedula hypoleuca</i> <i>Sitta europaea</i> <i>Certhia brachydactyla</i> <i>Strix aluco</i> <i>Bucephala clangula</i> <i>Jynx torquilla</i> <i>Somateria mollissima</i> <i>Pica pica</i> <i>Phoenicurus phoenicurus</i> <i>Parus palustris</i> <i>Muscicapa striata</i> <i>Picus viridis</i> <i>Dendrocopos major</i> <i>Upupa epops</i> <i>Delichon urbicum</i>

Opmerkingen bescherming soorten vogelrichtlijn en conventie van Bern

Alle inheemse vogels vallen binnen het beschermingsregime van de vogelrichtlijn. Voor een aantal vogels is art 3.1 lid 5 niet van toepassing omdat deze vogels tevens onder het beschermingsregime van art. 3.5 vallen. Het betreft de vogels die zijn opgenomen in bijlage II van de conventie van Bern.

Artikel 3.1 lid 5 bepaald dat het verbod op verstoren (art. 3.1 lid 4) niet van toepassing is indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. De soorten die zijn opgenomen in bijlage II van Bern zijn derhalve strikter beschermd dan de andere vogelsoorten.

Bijlage 4 Voorbeeld voorzieningen

Huismus

(verplicht indien nesten
verdwijnen)

Mussenflat

Mussenpot

Neststeen

Gierzwaluwen

Nestkasten

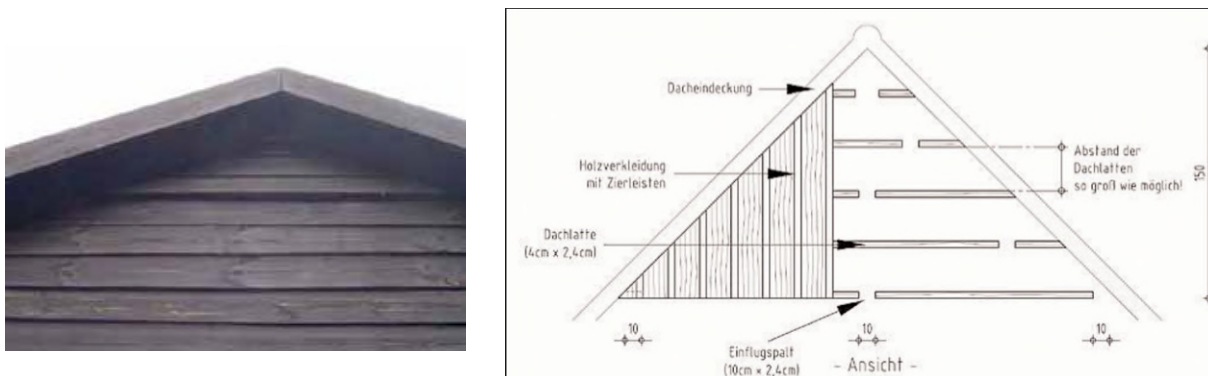
Neststeen

Gierzwaluwen eten veel muggen. Ze zijn zeer honkvast. Als ze eenmaal ergens gebroed hebben komen ze jaren na elkaar op dezelfde plek. Voor gierzwaluwen zijn ook nestpannen beschikbaar. Bij warme zomers kunnen die soms te heet worden

waardoor de overlevingskans van de jongen daalt. Er is daardoor een voorkeur voor de hierboven getoonde oplossingen.

Voorbeelden verblijfplaatsen (bron: soortenstandaard dwergvleermuis)

Voorbeeld van gevelbetimmering welke geschikt is als verblijfplaats voor gewone dwergvleermuizen (bron www.vleermuizenindestad.nl).

Verblijfplaatsen realiseren achter boeiboorden of sierlijsten

Ook achter boeiboorden of sierlijsten kunnen gewone dwergvleermuizen verblijfplaatsen hebben. De hierboven omschreven criteria zijn hiervoor eveneens van belang. Het heeft een grote meerwaarde wanneer de ruimte achter de boeiboorden van verschillende gevels met elkaar in verbinding staan, zodat vleermuizen overdag, afhankelijk van de temperatuur, van locatie kunnen wisselen.

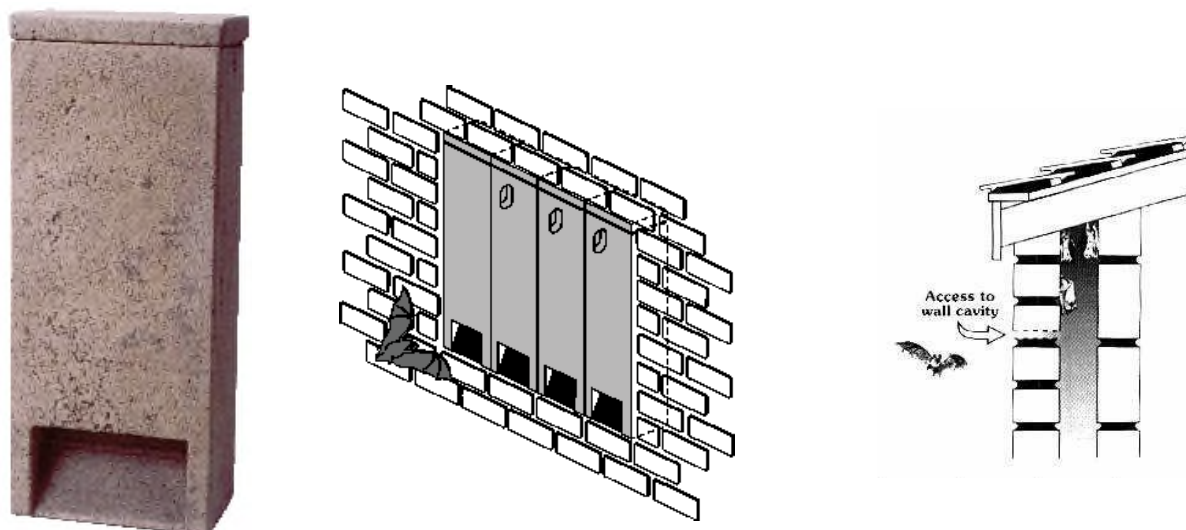
Verblijfplaatsen bij dakconstructies

Een eenvoudige manier is om bij dakconstructies gebruik te maken van boeiboorden met een ruimte van 1 centimeter die toegang geven tot het dak. Ook kunnen speciale dakpannen e.d. worden toegepast.

Verblijfplaatsen in muren door middel van inmetselekasten

In Nederland zijn nog weinig positieve resultaten bekend van het gebruik van inmetselekasten door de gewone dwergvleermuis.

Voorbeelden van inmetselekasten (bron: <http://www.schwegler-natur.de>).

Aanpassing bouwwijze loze ruimte in overstek of goot voor vleermuizen

De loze ruimte in de overstek of dakgoot is eenvoudig toegankelijk te maken voor vleermuizen.

U kunt de loze ruimte in de overstek of uitstekende dakgoot geschikt maken voor vleermuizen door aan de onderzijde een invliegopening aan te brengen. Maak bij voorkeur per 2 meter 1 invliegopening. Teveel invliegopeningen leidt tot tocht, te weinig invliegopeningen maakt de kans op ontdekking en gebruik kleiner. De openingen moeten op de muur aansluiten, zo kunnen de vleermuizen op de muur landen en vervolgens naar binnen kruipen.

Afmetingen

invliegopening 2 x 10 (laatvlieger) of 1,5 x 5 (dwergvleermuis en grootoorvleermuis).

Tips

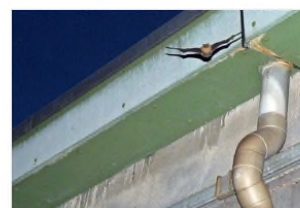
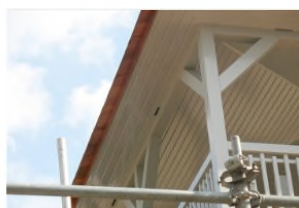
Maak bij voorkeur per 2 meter 1 invliegopening.

Relevante soorten

- ✓ Gewone dwergvleermuis
- ✓ Gewone grootoorvleermuis
- ✓ Laatvlieger

Foto's

Vleermuis inlaatklep

Deze kast is bedoeld voor gebouw bewonende vleermuizen, zoals de gewone dwergvleermuis.

Deze vleermuiskast (Schwegler 1fe) is bedoeld voor in of op gevels en kan worden toegepast tijdens renovaties, isolatiemaatregelen, nieuwbouw en gevelreparaties. De kast heeft een open achterkant waardoor vleermuizen toegang hebben tot bijvoorbeeld holle ruimtes van gebouwen. Het is aan te raden meerdere elementen in te bouwen. Vanwege de geringe diepte van de kast, is deze eenvoudig in te bouwen in bijvoorbeeld isolatielagen van de buitengevel. Het is mogelijk om de kap te bepleisteren, oververven of bekleden, zodat alleen de invliegopening van buitenaf zichtbaar blijft.

Optioneel is een achterwand te gebruiken. Dit kan worden gebruikt wanneer een gesloten eenheid gewenst is. Op deze achterwand is een hangplek van natuurlijk hout opgezet om binnen in de kast een geschikt verblijf te creëren. De montage van deze vleermuiskast plus achterwand is eenvoudig. De kast dient op de achterwand gezet te worden, waarna de achterwand en kast met twee schroeven en pluggen bevestigd of ingemetseld kunnen worden.

Deze inbouwkasten zijn voor ruige dwergvleermuizen geschikt als zomer- en paarverblijf en in potentie geschikt als kraam- en winterverblijf, al is hier nog vrijwel geen data van bekend. Deze inbouwkasten zijn voor gewone dwergvleermuizen geschikt als zomer- en paarverblijf en in potentie geschikt als winterverblijf, al is hier tevens nog vrijwel geen data van bekend. Deze inbouwkasten zijn voor wat betreft de meervleermuis in potentie geschikt als zomer- en paarverblijf, al is hier nog vrijwel geen data van bekend.

Afmetingen

Breedte 30 cm

Hoogte 30 cm

Diepte 8 cm

Tips

- Deze vleermuiskast is onderhoudsvrij.
- Bouwt u meerdere kasten in, plaats de kasten dan in verschillende windrichtingen.
- Als vleermuizen binnenin het gebouw mogen komen, dan is het model 2FR geschikter.
- Houd de aanvliegroute naar de kast vrij.
- De steen bij voorkeur zo hoog mogelijk in het gebouw inbrengen.
- Bouw de steen bij voorkeur in aan de blinde gevel.

Meer info en waar te bestellen

[Vleermuisinlaatklep van Schwegler](#)

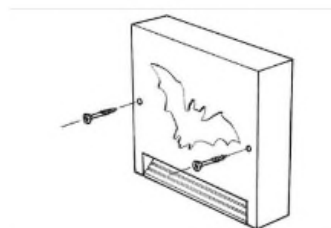
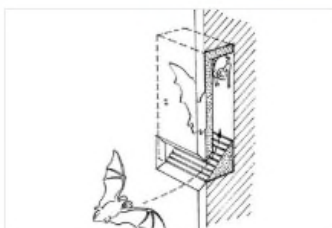
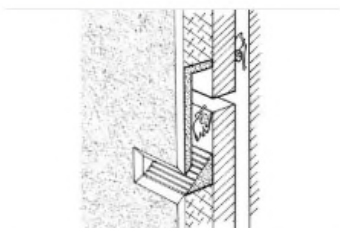
Gerelateerde maatregelen

- ✓ Vogel- & vleermuisvriendelijke verlichting van gebouwen
- ✓ Voorkom een koudebrug bij neststenen en inbouwkasten

Relevante soorten

- ✓ Gewone dwergvleermuis
- ✓ Meervleermuis

Foto's

Vleermuisruimte achter gevelbetimmering

De ruimte achter de gevelbetimmering of het boeiboord kan toegankelijk worden gemaakt voor vleermuizen

Door een opening van 2,5 centimeter vrij te houden tussen de gevel en de betimmering ontstaat een verblijfplaats voor vleermuizen. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger maken hier gebruik van. De dieren hangen aan de gevel achter de betimmering. Zorg ervoor dat het materiaal achter de betimmering ruw is, bijvoorbeeld baksteen of onbehandeld hout. Zorg ervoor de gevel niet verlicht wordt, dat schrikt vleermuizen af. Of maak gebruik van vleermuisvriendelijk verlichting.

Tips

Als de mogelijkheid bestaat, of wordt gecreëerd, kunnen vleermuizen via deze weg ook toegang krijgen tot de spouw.

Gerelateerde maatregelen

- ✓ Aanpassing bouwwijze spouw
- ✓ Vogel- & vleermuisvriendelijke verlichting van gebouwen

Relevante soorten

- ✓ Gewone dwergvleermuis
- ✓ Laatvlieger
- ✓ Meervleermuis

Foto's

Voorkom een koudebrug bij neststenen en inbouwkasten

Enkele tips om te voorkomen dat een koudebrug ontstaat bij neststenen en inbouwkasten.

Bij het in metselen van een neststeen voor gebouwbewonende vogels en/of vleermuizen, moet soms een deel van de isolatie worden uitgesneden in de vorm van de neststeen. Om een koudebrug te voorkomen, wordt aan de achterkant van de neststeen een stuk hoogwaardiger isolatiemateriaal geplakt. Men kan er ook voor kiezen om de isolatielaag ongemoeid te laten en de neststeen aan de voorkant een stukje te laten uitsteken.

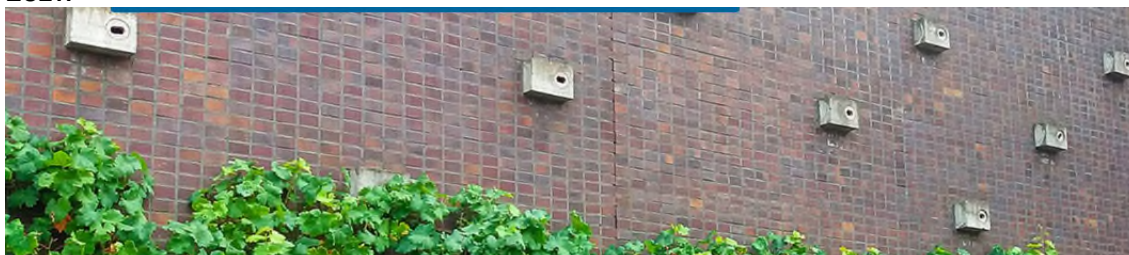
Gerelateerde maatregelen

- ✓ Bijenstein
- ✓ Entreesteen Vleermuizen
- ✓ Halfopen neststeen
- ✓ Inbouwkast voor vleermuizen
- ✓ Neststeen gierzwaluw (verborgen)
- ✓ Neststeen gierzwaluw (zichtbaar)
- ✓ Neststeen Huismus
- ✓ Tichelaar vleermuiskast
- ✓ Vleermuis inlaatklep
- ✓ Vleermuissteen
- ✓ Vleermuis wandsysteem

Relevante soorten

- ✓ Gewone dwergvleermuis
- ✓ Gewone grootoorvleermuis
- ✓ Gierzwaluw
- ✓ Huismus
- ✓ Laatvlieger
- ✓ Meervleermuis

2ezw

Neststeen Huismus

Deze nestkast is te gebruiken als opbouwkast maar kan ook ingemetseld worden bij nieuwbouw.

Deze nestkast is ideaal als broedplaats voor huismussen. Deze nestkast is te gebruiken als opbouwkast maar kan ook ingemetseld worden bij nieuwbouw- en renovatieprojecten. Het plaatsen van meerdere nestkasten bij elkaar is wenselijk, omdat huismussen in de regel in kolonies broeden.

De nestkast ophangen met de bijgeleverde pluggen en bouten, bij voorkeur aan de gevel van een pand onder een dakrand of goot. U kunt de nestkast ook vrij aan de gevel hangen, hierbij moet u minimaal 3 meter hoogte aanhouden. Als u de nestkast als inbouwsteen wilt gebruiken moet u ook minimaal 3 meter hoogte aanhouden. De hoogte van de nestkast is gemaakt op maatvoering van een standaard waalformaat (4 lagen hoog). bij inbouw wordt de voorzijde van de gelijk met de voorzijde van de gevel geplaatst. De isolatie in de spouw kan gewoon doorlopen achter de steen dus er ontstaat geen koudebrug. Moet er toch isolatie weggesneden worden dan is het belangrijk om de isolatie ruim om de omtrek van de kast weg te snijden. De ruimte achter de kast moet in dat geval opgevuld worden met een harde isolatie. Nestkast niet met de invliegopening naar het zuid/westen en zorg ervoor dat de nestkast niet de hele dag in de zon hangt. Er hoeft geen nestmateriaal toegevoegd te worden.

Niet alleen huismussen, ook mezen en ringmussen kunnen gebruik maken van deze voorziening. De nestkast kan één keer per jaar worden schoongemaakt, ná het broedseizoen, hiervoor draait u de haak onderaan in het midden één slag. Daarna kan het voorfront van de nestkast gehaald worden.

Als de kast niet is ingemetseld, maar opgehangen is, dan moet ook jaarlijks de deugdelijkheid van de ophanging gecontroleerd worden.

Afmetingen

Buitenmaat (b x h x d) 29 x 24 x 15.5 cm

Binnenmaat (b x h x d) 22 x 17 x 12 cm

Tips

- Deze nestkast kan worden opgehangen als nestkast maar kan ook ingemetseld worden. Huismussen broeden bij voorkeur kolonies.
- Het plaatsen van meerdere nestkasten bij elkaar is aan te raden.
- Ook de omgeving moet voldoen aan biotoopwensen van de huismus

Meer info en waar te bestellen

Neststeen voor huismussen van Vivara-pro

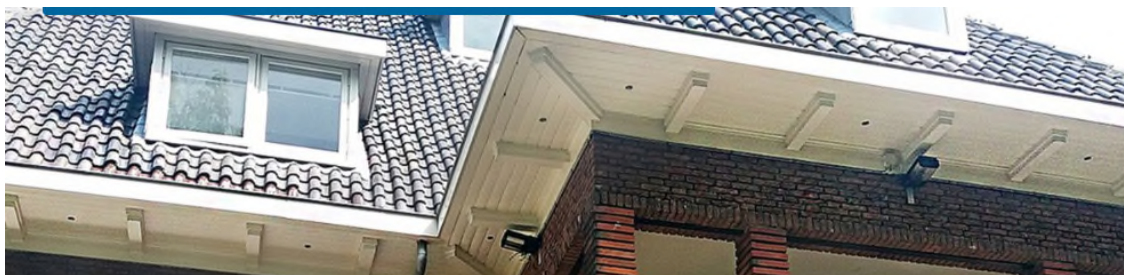

Gerelateerde maatregelen

- ✓ Voorkom een koudebrug bij neststenen en inbouwkasten

Relevante soorten

- ✓ Huismus

Aanpassing bouwwijze voor gierzwaluw

U kunt de loze ruimte in de overstek of uitstekende dakgoot geschikt maken voor gierzwaluwen.

De loze ruimte in de overstek of uitstekende dakgoot kan geschikt worden gemaakt voor gierzwaluwen door aan de onderzijde ovale invliegopeningen aan te brengen van ten minste 3 x 6 centimeter. De binnenruimte achter de invliegopening meet bij voorkeur 15 x 15 x 50 cm en is vervaardigd van onbehandeld hout. Net als bij neststenen en nestkasten voor de gierzwaluw zit de invliegopening aan de linkerkant of rechterkant van de nestruimte.

Zorg voor een vrije aanvliegroute; er mogen geen bomen, vlaggenmasten e.d. voor de invliegopening staan. Zorg er tevens voor dat er geen naar buiten openslaande ramen onder de invliegopening zijn.

Afmetingen

Deze maatregel is mogelijk over het gehele lengte van de groot of overstek

Relevante soorten

- ✓ Gierzwaluw
- ✓ Huismus

Foto's

Bijlage 5

Aeriusberekening

Aerius 2019 Beemdweg 17 Ermelo

Uitgangspunten stikstofberekening

Gebruiksfasen

- 21 kleine tijdelijke woningen (tinyhouses)
- Gemiddeld 1.8 bewegingen per etmaal – totaal 45 bewegingen
- Gasloze bouw
- Bestaande woonboerderij blijft gehandhaafd

Realisatiefase

Betreft een aantal bestaande opstallen, deels met asbest, welke worden gesloopt. Kappen diverse sparren en mogelijk fruitbomen. Opschonen terrein en neerzetten blokken prefab tinyhouses. Aanleg van halfverharding en klinkers

Er is uitgegaan van de volgende inzet (materieel <3 jaar oud; Stage IV):

Sloopwerk:

Hydraulische kraan (<2 jaar oud)	16 uur - 57 liter diesel/adblue
Shovel	16 uur – 192 liter diesel/adblue
Afvoer puin/hout/grond	4 vrachtwagens, 8 bewegingen

Bouw:

Grondwerk graafmachine <2 jaar oud	16 uur – 176 liter diesel/adblue
Hydraulische Bouwkraan	16 uur – 58 liter diesel/adblue
Aannemer ca. 2 mnd	ca. 40 dagen gem 1,5 bus/dag → 120 bewegingen/jr
Vrachtwagen bouw materiaal en huisjes	7x div. = 14 bewegingen/jaar

Dit document bevat rekenresultaten van AERIUS Calculator. Het betreft de hoogst berekende stikstofbijdragen per stikstofgevoelig Natura 2000-gebied, op basis van rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant.

De berekening op basis van stikstofemissies gaat uit van de componenten ammoniak (NH₃) en/of stikstofoxide (NO_x).

Wilt u verder rekenen of gegevens wijzigen? Importeer de pdf dan in Calculator. Voor meer toelichting verwijzen wij u naar de website www.aerius.nl.

Berekening Situatie 1

- ▶ Kenmerken
- ▶ Samenvatting emissies
- ▶ Depositieresultaten
- ▶ Gedetailleerde emissiegegevens

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via:
<https://www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers>.

AERIUS CALCULATOR

Contact

Rechtspersoon	Inrichtingslocatie
Gemeente Ermelo	Beemdweg 17, 3852 XC Ermelo

Activiteit

Omschrijving	AERIUS kenmerk
Tinyhouses	Rf2cCjcYDHAR

Datum berekening	Rekenjaar	Rekenconfiguratie
22 februari 2020, 05:27	2020	Berekend voor natuurgebieden

Totale emissie

Situatie 1	
NOx	1,29 kg/j
NH ₃	< 1 kg/j

Resultaten

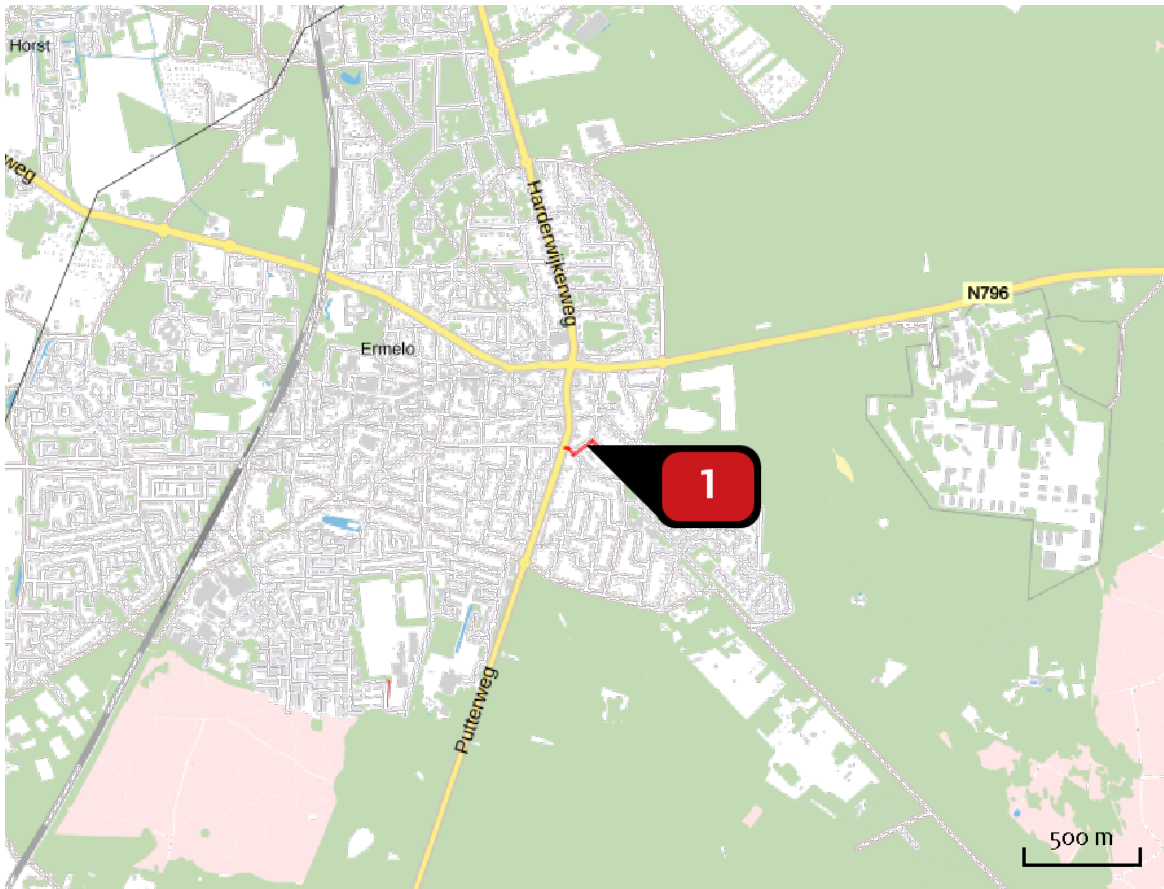
Hectare met
hoogste bijdrage
(mol/ha/j)

Natuurgebied
Uw berekening heeft geen depositieresultaten opgeleverd boven 0,00 mol/ha/jr.

Toelichting

Gebruiksfase: 21 kleine huisjes - gasloos - 45 bewegingen/etmaal

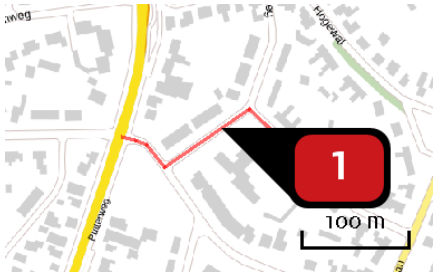
Locatie
Situatie 1

Emissie
Situatie 1

Bron Sector	Emissie NH ₃	Emissie NO _x
1 Transport Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	1,29 kg/j

Emissie
(per bron)
Situatie 1

Naam
Locatie (X,Y)
NOx
NH3

Transport
171752, 478892
1,29 kg/j
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	45,0 / etmaal	NOx NH3	1,29 kg/j < 1 kg/j

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van:

AERIUS versie 2019A_20200211_3b24c29c22

Database [versie 2019A_20200212_3b24c29c22](#)

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/nl/factsheets/release/aerius-calculator-2019A>

Dit document bevat rekenresultaten van AERIUS Calculator. Het betreft de hoogst berekende stikstofbijdragen per stikstofgevoelig Natura 2000-gebied, op basis van rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant.

De berekening op basis van stikstofemissies gaat uit van de componenten ammoniak (NH₃) en/of stikstofoxide (NO_x).

Wilt u verder rekenen of gegevens wijzigen? Importeer de pdf dan in Calculator. Voor meer toelichting verwijzen wij u naar de website www.aerius.nl.

Berekening Situatie 1

- ▶ Kenmerken
- ▶ Samenvatting emissies
- ▶ Depositieresultaten
- ▶ Gedetailleerde emissiegegevens

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via:
<https://www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers>.

AERIUS CALCULATOR

Contact

Rechtspersoon	Inrichtingslocatie
Gemeente Ermelo	Beemdweg 17, 3852 XC Ermelo

Activiteit

Omschrijving	AERIUS kenmerk
Realisatie klein huisjes	RkDfqjA3SErg

Datum berekening	Rekenjaar	Rekenconfiguratie
22 februari 2020, 13:30	2020	Berekend voor natuurgebieden

Totale emissie

Situatie 1	
NOx	< 1 kg/j
NH ₃	< 1 kg/j

Resultaten

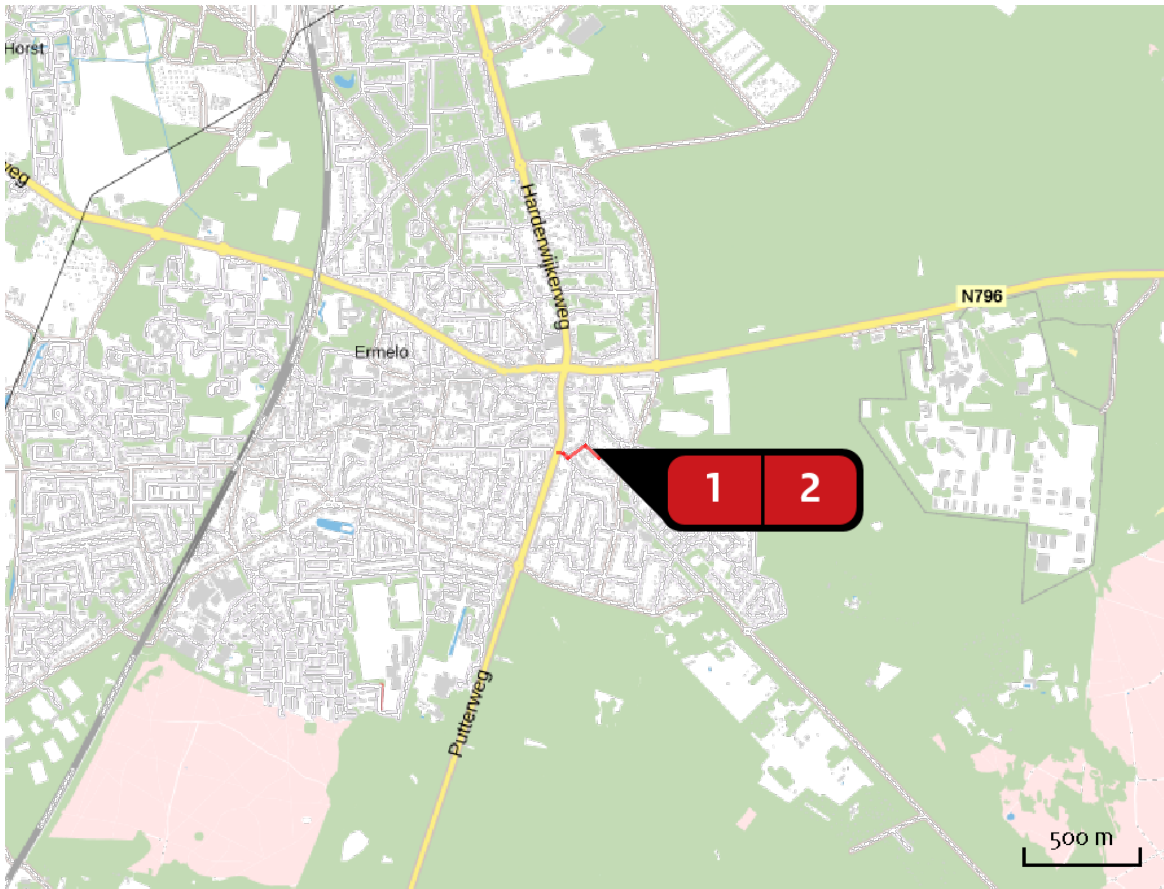
Hectare met
hoogste bijdrage
(mol/ha/j)

Natuurgebied
Uw berekening heeft geen depositieresultaten opgeleverd boven 0,00 mol/ha/jr.

Toelichting

Aanlegf.: sloop schuurtjes, bouwrijp maken en plaatsen 21 kleine huisjes (prefab)

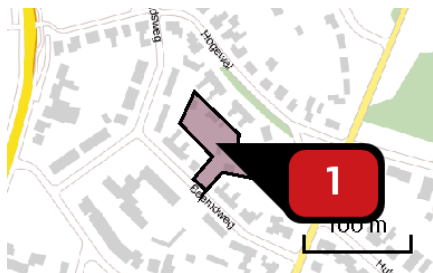
Locatie
Situatie 1

Emissie
Situatie 1

Bron Sector		Emissie NH ₃	Emissie NO _x
1	 Bron 1 Mobiele werktuigen Bouw en Industrie	-	< 1 kg/j
2	 Bron 2 Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j

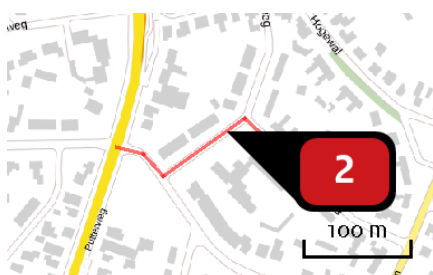
Emissie
(per bron)
Situatie 1

Naam
Locatie (X,Y)
NOx

Bron 1
171852, 478900
< 1 kg/j

Voertuig	Omschrijving	Brandstof verbruik (l/j)	Uitstoot hoogte (m)	Spreiding (m)	Warmte inhoud (MW)	Stof	Emissie
STAGE IV, 56 – 75 kW, bouwjaar 2014/01, Cat. R	Hydraulische kraan	57				NOx	< 1 kg/j
STAGE IV, 75 – 130 kW, bouwjaar 2014/01, Cat. R	Shovel	192				NOx	< 1 kg/j
STAGE IV, 56 – 75 kW, bouwjaar 2014/01, Cat. R	Graafmachine	176				NOx	< 1 kg/j
STAGE IV, 75 – 130 kW, bouwjaar 2014/01, Cat. R	Hydraulische kraan	58				NOx	< 1 kg/j

Naam
Locatie (X,Y)
NOx
NH3

Bron 2
171760, 478898
< 1 kg/j
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	120,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	22,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van:

AERIUS versie 2019A_20200211_3b24c29c22

Database [versie 2019A_20200212_3b24c29c22](#)

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/nl/factsheets/release/aerius-calculator-2019A>

Bijlage

Uitdraai NDFF

Waarnemingen D. Dooyewaard

Beemdweg 17		Ermelo		aantal	
Naam	Wetenschappelijke naam ?	Eerste	Laatste	wrn	ov=overvliegend
1 Kolgans	Anser albifrons	20-10-2015	25-2-2017	9	ov
2 Smient	Mareca penelope	13-3-2017	13-3-2017	1	ov
3 Wilde Eend	Anas platyrhynchos	29-3-2016	31-3-2016	2	
4 Gierzwaluw	Apus apus	23-4-2016	23-7-2016	7	
5 Holenduif	Columba oenas	24-3-2016	5-11-2018	17	
6 Houtduif	Columba palumbus	16-10-2015	9-1-2017	3	
7 Turkse Tortel	Streptopelia decaocto	12-10-2015	9-1-2017	3	
8 Scholekster	Haematopus ostralegus	27-4-2017	27-4-2017	1	ov
9 Kokmeeuw	Chroicocephalus ridibundus	26-1-2016	3-1-2017	4	ov
10 Zilvermeeuw	Larus argentatus	22-4-2016	12-2-2017	3	ov
11 Aalscholver	Phalacrocorax carbo	28-2-2017	28-2-2017	1	ov
12 Blauwe Reiger	Ardea cinerea	14-12-2015	28-2-2017	7	ov
13 Wespendif	Pernis apivorus	1-8-2016	1-8-2016	1	ov
14 Sperwer	Accipiter nisus	25-1-2016	2-12-2016	5	
15 Havik	Accipiter gentilis	13-10-2016	13-10-2016	1	ov
16 Buizerd	Buteo buteo	17-3-2016	6-3-2017	7	ov
17 Grote Bonte Specht	Dendrocopos major	6-10-2015	3-1-2017	16	
18 Zwarte Specht	Dryocopus martius	1-10-2016	1-10-2016	1	ov
19 Boomvalk	Falco subbuteo	28-7-2016	28-7-2016	1	ov
20 Gaai	Garrulus glandarius	12-10-2015	3-1-2017	4	
21 Ekster	Pica pica	12-10-2015	3-1-2017	4	
22 Kauw	Coloeus monedula	12-10-2015	9-1-2017	4	
23 Zwarte Kraai	Corvus corone	12-10-2015	3-2-2016	2	
24 Zwarte Mees	Periparus ater	24-12-2015	24-3-2016	13	
25 Kuifmees	Lophophanes cristatus	26-10-2015	26-1-2016	11	
26 Pimpelmees	Cyanistes caeruleus	12-10-2015	3-1-2017	5	
27 Koolmees	Parus major	12-10-2015	3-1-2017	5	
28 Boerenwaluw	Hirundo rustica	25-8-2016	5-9-2016	2	
29 Staartmees	Aegithalos caudatus	1-12-2015	24-2-2017	15	
30 Tjiftjaf	Phylloscopus collybita	1-4-2016	31-3-2017	8	
31 Zwartkop	Sylvia atricapilla	20-4-2016	9-4-2018	5	
32 Goudhaan	Regulus regulus	26-10-2015	29-10-2015	2	
33 Winterkoning	Troglodytes troglodytes	12-10-2015	11-3-2017	8	
34 Boomklever	Sitta europaea	9-8-2015	3-1-2017	14	
35 Boomkruiper	Certhia brachydactyla	27-10-2015	11-4-2017	7	
36 Spreeuw	Sturnus vulgaris	24-2-2016	3-1-2017	3	
37 Merel	Turdus merula	12-10-2015	3-1-2017	4	
38 Koperwiek	Turdus iliacus	5-11-2016	25-1-2017	3	
39 Zanglijster	Turdus philomelos	17-10-2015	11-3-2017	5	
40 Roodborst	Erithacus rubecula	12-10-2015	3-1-2017	4	
41 Bonte Vliegenvanger	Ficedula hypoleuca	3-5-2016	12-5-2016	2	
42 Huismus	Passer domesticus	26-10-2015	3-1-2017	3	
43 Heggenmus	Prunella modularis	12-10-2015	3-1-2017	6	
44 Vink	Fringilla coelebs	26-10-2015	3-1-2017	5	
45 Keep	Fringilla montifringilla	28-2-2016	28-2-2016	1	
46 Appelvink	Coccothraustes coccothraustes	29-3-2016	15-4-2016	2	
47 Goudvink	Pyrrhula pyrrhula	29-11-2015	18-3-2016	11	
48 Groenling	Chloris chloris	17-10-2015	11-3-2017	14	
49 Putter	Carduelis carduelis	10-8-2016	10-8-2016	1	
50 Sijs	Spinus spinus	15-2-2016	18-3-2016	7	
51 Egel	Erinaceus europaeus	6-7-2016	6-7-2016	1	
52 Oranjetipje	Anthocharis cardamines	22-4-2016	26-4-2017	5	
53 Groot koolwitje	Pieris brassicae	2-10-2015	26-9-2016	9	
54 Klein koolwitje	Pieris rapae	9-8-2015	31-10-2016	37	
55 Klein geaderd witje	Pieris napi	9-5-2016	29-4-2017	7	
56 Citroenvlinder	Gonepteryx rhamni	9-8-2015	31-3-2017	30	
57 Kleine vuurvinder	Lycaena phlaeas	13-9-2015	16-10-2016	16	
58 Boomblauwtje	Celastrina argiolus	11-4-2016	3-7-2017	19	
59 Atalanta	Vanessa atalanta	13-9-2015	4-7-2017	25	
60 Distelvlinder	Vanessa cardui	15-9-2015	18-9-2016	11	
61 Dagpauwoog	Aglais io	25-9-2015	10-4-2019	33	
62 Kleine vos	Aglais urticae	17-3-2016	6-6-2018	12	

Beemdweg 17		Ermelo			aantal	
Naam	Wetenschappelijke naam ?	Eerste	Laatste	wrn	ov=overvliegend	
63 Gehakkelde aurelia	Polygonia c-album	13-9-2015	3-7-2017	10		
64 Landkaartje	Araschnia levana	7-7-2016	9-8-2016	5		
65 Bruin zandoogje	Maniola jurtina	9-8-2015	3-7-2017	8		
66 Bont zandoogje	Pararge aegeria	24-8-2015	4-10-2016	14		
67 Bruine winterjuffer	Sympecma fusca	15-9-2016	16-10-2016	3		
68 Azuurwaterjuffer	Coenagrion puella	29-5-2016	6-6-2016	3		
69 Lantaarntje	Ischnura elegans	29-5-2016	12-7-2016	4		
70 Vuurjuffer	Pyrrhosoma nymphula	1-5-2016	7-6-2016	3		
71 Blauwe glazenmaker	Aeshna cyanea	16-10-2016	16-10-2016	1		
72 Paardenbijter	Aeshna mixta	14-8-2016	14-8-2016	1		
73 Gewone schorpioenvlieg	Panorpa communis	1-6-2016	6-7-2016	3		
74 Duitse schorpioenvlieg	Panorpa germanica	9-6-2016	9-6-2016	1		
75 Oranje wortelboorder	Triodia sylvina	21-8-2016	21-8-2016	1		
76 Paardenbloemspanner	Idaea seriata	3-6-2016	24-8-2016	3		
77 Gestreepte goudspanner	Camptogramma bilineata	6-6-2016	16-6-2016	4		
78 Streepjesdwergspanner	Eupithecia intricata	3-6-2016	3-6-2016	1		
79 Groene dwergspanner	Pasiphila rectangulata	14-4-2016	14-4-2016	1		
80 Groot avondrood	Deilephila elpenor	8-8-2016	23-8-2016	5		
81 Roesje	Scoliopteryx libatrix	13-10-2016	6-1-2017	3		
82 Stro-uiltje	Rivula sericealis	10-6-2016	10-6-2016	1		
83 Bruine snuituil	Hypena proboscidalis	7-6-2016	7-6-2016	1		
84 Volgeling	Noctua comes	13-9-2015	13-9-2015	1		
85 Huismoeder	Noctua pronuba	5-7-2016	19-12-2016	2		
86 Vierkantvlekui	Xestia xanthographa	28-8-2016	28-8-2016	1		
87 Tweekleurige uil	Hecatera bicolorata	15-7-2016	9-8-2016	2		
88 Schijnpiramidevlinder	Amphipyra berbera	24-8-2016	24-8-2016	1		
89 Gewone grasuil	Luperina testacea	27-8-2016	27-8-2016	1		
90 Koperuil	Diachrysia chrysis	29-5-2016	29-5-2016	1		
91 Gamma-uil	Autographa gamma	9-8-2015	14-9-2016	8		
92 Donker brandnetelkapje	Abrostola triplasia	13-8-2016	13-8-2016	1		
93 Geelbandlangsprietmot	Nemophora degeerella	26-5-2016	3-6-2016	7		
94 Voorjaarskortvleugelmot	Diurnea fagella	2-4-2017	2-4-2017	1		
95 Anjerbladroller	Cacoecimorpha pronubana	17-5-2016	5-6-2016	3		
96 Brandnetelbladroller	Celypha lacunana	30-5-2016	1-6-2016	2		
97 Geisha	Olethreutes arcuella	31-5-2016	3-6-2016	2		
98 Waaiermot	Alucita hexadactyla	11-5-2016	15-9-2016	2		
99 Indische meelmot	Plodia interpunctella	9-10-2016	9-10-2016	1		
100 Variabele grasmot	Agriphila tristella	19-8-2016	19-8-2016	1		
101 Muntvlindertje	Pyrausta aurata	26-7-2016	19-8-2016	2		
102 Bonte brandnetelmot	Anania hortulata	5-6-2016	6-7-2016	3		
103 Pinksterbloem	Cardamine pratensis	1-5-2016	29-4-2017	3		
104 Stinkende gouwe	Chelidonium majus	15-9-2015	9-4-2017	3		
105 Wilde cichorei	Cichorium intybus	6-7-2016	6-7-2016	1		
106 Winterpostelein	Claytonia perfoliata	1-5-2016	1-5-2016	1		
107 Klein streepzaad	Crepis capillaris	16-7-2016	16-7-2016	1		
108 Brem	Cytisus scoparius	8-5-2016	8-5-2016	1		
109 Vroegeling	Draba verna	2-4-2016	2-4-2016	1		
110 Harig wilgenroosje	Epilobium hirsutum	6-7-2016	6-7-2016	1		
111 Zomerfijnstraal	Erigeron annuus	12-7-2016	12-7-2016	1		
112 Reigersbek	Erodium cicutarium	12-11-2015	11-10-2016	2		
113 Japanse duizendknoop	Fallopia japonica	15-9-2015	17-5-2016	2		
114 Slipbladige ooievaarsbek	Geranium dissectum	17-5-2016	17-5-2016	1		
115 Robertskruid	Geranium robertianum	17-5-2016	17-5-2016	1		
116 Pitrus	Juncus effusus	9-10-2016	9-10-2016	1		
117 Witte dovenetel	Lamium album	3-10-2016	3-10-2016	1		
118 Hartgespan	Leonurus cardiaca	10-7-2016	16-7-2016	2		
119 Smalle weegbree	Plantago lanceolata	31-5-2016	31-5-2016	1		
120 Gewoon varkensgras	Polygonum aviculare	3-10-2016	3-10-2016	1		
121 Boswilg	Salix caprea	15-9-2016	15-9-2016	1		
122 Echt judasoor	Auricularia auricula-judae	18-12-2016	18-12-2016	1		
123 Papierzwammetje	Byssomerulius corium	18-12-2016	18-12-2016	1		
124 Gewone knolparasolzwam	Chlorophyllum rhacodes	18-8-2016	1-11-2016	2		
125 Paarse korstzwam	Chondrostereum purpureum	18-12-2016	18-12-2016	1		

Beemdweg 17		Ermelo			aantal	
Naam	Wetenschappelijke naam ?	Eerste	Laatste	wrn	ov=overvliegend	
126 Hazenpootje	Coprinopsis lagopus	8-10-2016	8-10-2016	1		
127 Echte tonderzwam	Fomes fomentarius	14-12-2015	14-12-2015	1		
128 Peer-jeneverbesroest	Gymnosporangium sabinae	7-9-2016	7-9-2016	1		
129 Eikeldopzwam	Hymenoscyphus fructigenus	6-10-2015	6-10-2015	1		
130 Roodbruine schijnridderzwam	Lepista flaccida	14-12-2015	14-12-2015	1		
131 Paarse schijnridderzwam	Lepista nuda	12-12-2015	12-12-2015	1		
132 Berijpte schorszwam	Peniophora lycii	25-3-2016	25-3-2016	1		
133 Grote houtbekerzwam	Peziza varia	17-8-2016	9-10-2016	2		
134 Vroege bekerzwam	Peziza vesiculosa	23-5-2016	16-7-2016	3		
135 Rechte koraalzwam	Ramaria stricta	12-12-2015	12-12-2015	1		
136 Gele korstzwam	Stereum hirsutum	12-12-2015	12-12-2015	1		
137 Gerimpelde korstzwam	Stereum rugosum	27-2-2016	27-2-2016	1		
138 Vogelkersbladblaasje	Taphrina farlowii	16-8-2016	16-8-2016	2		
139 Gewoon elfenbankje	Trametes versicolor	12-12-2015	12-12-2015	1		
140 Afgeplatte stuifzwam	Vascellum pratense	23-10-2016	23-10-2016	1		
141 Gewone beurszwam	Volvariella gloiocephala	16-7-2016	16-7-2016	2		
142 Geweizwam	Xylaria hypoxylon	18-12-2016	18-12-2016	1		
143 Esdoornknobbelmijt	Aceria cephalonea	29-5-2016	29-5-2016	1		
144 Gewone Huisspin	Eratigena atrica	31-8-2016	31-8-2016	1		
145 Kruisspin	Araneus diadematus	13-9-2015	16-10-2016	6		
146 Wesp spin	Argiope bruennichi	26-8-2016	11-8-2017	3		
147 Driestreep spin	Mangora acalypha	3-6-2016	3-6-2016	1		
148 Kraamweb spin	Pisaura mirabilis	13-3-2016	11-3-2017	9		
149 Huiszebraspin	Salticus scenicus	3-6-2016	26-7-2016	2		
150 Gewone oprolpissebed	Armadillidium vulgare	30-5-2016	30-5-2016	1		
151 Groene rietcicade	Cicadella viridis	4-9-2016	3-7-2017	6		
152 Rododendroncicade	Graphocephala fennahi	12-7-2016	16-10-2016	4		
153 Zuringrandwants	Coreus marginatus	24-8-2015	4-7-2017	37		
154 Kaneelglasvleugelwants	Corizus hyoscyami	1-4-2016	1-6-2016	7		
155 Geblokte glasvleugelwants	Rhopalus subrufus	1-6-2016	1-6-2016	1		
156 Netelringpoot	Heterogaster urticae	6-9-2016	6-9-2016	1		
157 Dennenrookwants	Rhyparochromus pini	5-8-2016	5-8-2016	1		
158 Gewone rookwants	Rhyparochromus vulgaris	17-3-2016	12-3-2017	12		
159 Jeneverbeskielwants	Cyphostethus tristriatus	16-10-2015	12-3-2017	12		
160 Vergeet-mij-nietgraafwants	Sehirus luctuosus	30-3-2016	9-6-2016	3		
161 Mijterschildwants	Aelia acuminata	29-5-2016	29-5-2016	1		
162 Bessenschildwants	Dolycoris baccarum	14-9-2015	3-7-2017	7		
163 Koolschildwants	Eurydema oleracea	12-5-2016	12-5-2016	1		
164 Groene schildwants	Palomena prasina	25-8-2015	12-3-2017	7		
165 Bremschildwants	Piezodorus lituratus	16-6-2016	16-6-2016	1		
166 Blauwe schildwants	Zicrona caerulea	1-6-2016	15-6-2016	3		
167 Gewone bloemwants	Anthocoris nemorum	4-7-2017	4-7-2017	1		
168 Vierpuntsierblindwants	Adelphocoris quadripunctatus	11-8-2017	11-8-2017	1		
169 Loofboomhalsbandwants	Deraeocoris lutescens	29-5-2016	1-6-2016	2		
170 Weideschaduw wants	Lygus pratensis	5-9-2016	5-9-2016	1		
171 Gestreepte eikenblindwants	Rhabdomiris striatellus	23-5-2016	23-5-2016	1		
172 Tweedoorns mallijf	Stenodema calcarata	3-7-2017	3-7-2017	1		
173 Miersikkelwants	Himacerus mirmicoides	24-8-2015	24-8-2015	1		
174 Doodskloppertje	Anobium punctatum	31-3-2017	31-3-2017	1		
175 Zwartpootsoldaatje	Cantharis fusca	29-5-2016	3-6-2016	2		
176 Kleine rode weekschild	Rhagonycha fulva	15-7-2016	3-7-2017	2		
177 Kleine wespenboktor	Clytus arietis	12-5-2016	6-6-2016	7		
178 Gewone smalboktor	Stictoleptura rubra	24-7-2016	27-8-2016	2		
179 Leliehaantje	Lilioceris lili	7-7-2016	7-7-2016	1		
180 Tienstippelig lieveheersbeestje	Adalia decempunctata	8-10-2016	8-10-2016	1		
181 Heidelieveheersbeestje	Chilocorus bipustulatus	8-10-2016	8-10-2016	1		
182 Zevenstippelig lieveheersbeestje	Coccinella septempunctata	25-8-2015	3-7-2017	27		
183 Viervlek lieveheersbeestje	Exochomus quadripustulatus	1-4-2016	3-7-2017	6		
184 Meeldauw lieveheersbeestje	Halyzia sedecimguttata	29-5-2016	29-5-2016	1		
185 Aziatisch lieveheersbeestje	Harmonia axyridis	9-10-2015	3-7-2017	36		
186 Schaakbord lieveheersbeestje	Propylea quatuordecimpuncta	30-5-2016	4-7-2017	5		
187 Citroen lieveheersbeestje	Psyllobora vigintiduopunctata	17-3-2016	3-7-2017	10		
188 Viervlek brandnetel snuitkever	Nedys quadrimaculatus	3-6-2016	3-6-2016	1		

Beemdweg 17		Ermelo			aantal	
Naam	Wetenschappelijke naam ?	Eerste	Laatste	wrn	ov=overvliegend	
189 Anomala dubia	Anomala dubia	2-6-2016	3-7-2017	3		
190 Rozenkever	Phyllopertha horticola	26-5-2016	3-6-2016	5		
191 Honingbij	Apis mellifera	29-2-2016	4-3-2017	4		
192 Tuinhommel	Bombus hortorum	6-6-2016	6-6-2016	1		
193 Boomhommel	Bombus hypnorum	12-4-2016	12-4-2016	1		
194 Akkerhommel	Bombus pascuorum	10-4-2016	31-3-2017	9		
195 Weidehommel	Bombus pratorum	26-3-2016	15-6-2016	10		
196 Aardhommel	Bombus terrestris	17-3-2016	5-3-2017	6		
197 Vosje	Andrena fulva	16-4-2016	16-4-2016	1		
198 Grote bloedbij	Sphecodes albilabris	15-9-2016	15-9-2016	1		
199 Grote wolbij	Anthidium manicatum	7-7-2016	6-6-2018	3		
200 Rosse metselbij	Osmia bicornis	11-4-2016	2-4-2017	4		
201 Pluimvoetbij	Dasypoda hirtipes	12-7-2016	8-8-2016	4		
202 Helmkruidbladwesp	Tenthredo scrophulariae	3-6-2016	3-6-2016	1		
203 Knoppergalwesp	Andricus quercuscalicis	4-9-2016	4-10-2016	2		
204 Lensgalwesp	Neuroterus quercusbaccarum	23-5-2016	23-5-2016	1		
205 Gewone goudwesp	Chrysis ignita	2-5-2016	2-5-2016	1		
206 Middelste wesp	Dolichovespula media	2-5-2016	2-5-2016	1		
207 Franse veldwesp	Polistes dominula	6-7-2016	4-7-2017	8		
208 Gewone wesp	Vespula vulgaris	18-7-2016	1-3-2017	6		
209 Ctenophora festiva	Ctenophora festiva	12-5-2016	15-5-2016	2		
210 Kool-langpootmug	Tipula oleracea	6-6-2016	6-6-2016	1		
211 Roodbaardroofvlieg	Eutolmus rufibarbis	3-7-2017	3-7-2017	1		
212 Bosrandroofvlieg	Neoitamus cyanurus	6-7-2016	6-7-2016	1		
213 Prachtwapenvlieg	Chloromyia formosa	10-6-2016	10-6-2016	1		
214 Snorzweefvlieg	Episyrphus balteatus	29-5-2016	10-3-2017	5		
215 Kleine bijvlieg	Eristalis arbustorum	5-9-2016	25-9-2016	3		
216 Puntbijvlieg	Eristalis nemorum	4-9-2016	26-9-2016	4		
217 Kegelbijvlieg	Eristalis pertinax	4-4-2016	8-10-2016	5		
218 Blinde bij	Eristalis tenax	26-7-2016	31-10-2016	5		
219 Terrasjeskommazweefvlieg	Eupeodes corollae	26-7-2016	26-7-2016	1		
220 Grote kommazweefvlieg	Eupeodes luniger	8-10-2016	8-10-2016	1		
221 Gewone pendelvlieg	Helophilus pendulus	12-4-2016	8-10-2016	12		
222 Citroenpendelvlieg	Helophilus trivittatus	3-6-2016	23-8-2016	3		
223 Grote narcisvlieg	Merodon equestris	30-5-2016	10-6-2016	2		
224 Doodskopzweefvlieg	Myathropa florea	6-6-2016	14-4-2017	11		
225 Gele halvemaaanzweefvlieg	Scaeva selenitica	14-4-2016	7-6-2016	2		
226 Gele veenzweefvlieg	Sericomyia silentis	10-10-2016	10-10-2016	1		
227 Grote langlijf	Sphaerophoria scripta	6-7-2016	9-9-2016	3		
228 Bessenbandzweefvlieg	Syrphus ribesii	12-7-2016	10-1-2017	3		
229 Kleine bandzweefvlieg	Syrphus vitripennis	17-9-2016	17-9-2016	1		
230 Donkere wespvlieg	Temnostoma bombylans	3-6-2016	3-6-2016	1		
231 Hommelreus	Volucella bombylans	6-6-2016	6-6-2016	2		
232 Witte reus	Volucella pellucens	16-6-2016	8-8-2016	3		
Verzamelaarsoort						
Naam	Wetenschappelijke naam ?	Eerste	Laatste	#		
1 Vleermuis onbekend	Chiroptera spec.	6-9-2016	6-9-2016	1		
2 Worteluil onbekend	Agrotis spec.	25-3-2016	25-3-2016	1		
3 Open-breedbandhuismoed	Noctua janthe / janthina	19-8-2016	19-8-2016	1		
4 Paarse knoopzwam sl, incl.	Ascocoryne sarcoides sl, incl. c	14-12-2015	5-1-2016	3		
5 Kleine bovist sl, incl. Melige	Bovista pusilla sl, incl. aestivali	13-9-2015	13-9-2015	1		
6 Gymnosporangium spec.	Gymnosporangium spec.	7-9-2016	7-9-2016	1		
7 Spin onbekend	Araneae indet.	16-4-2016	16-4-2016	1		
8 Zakspin onbekend	Clubiona spec.	9-10-2015	9-10-2015	1		
9 Wolfspin onbekend	Lycosidae indet.	9-5-2016	9-5-2016	1		
10 Wolfspin (Pardosa) onbekend	Pardosa spec.	1-6-2016	1-6-2016	1		
11 Krabspin (Xysticus) onbekend	Xysticus spec.	30-5-2016	3-6-2016	2		
12 Sprinkhaan onbekend	Orthoptera indet.	15-9-2015	18-7-2016	3		
13 Soldaatje (Rhagonycha) ont	Rhagonycha spec.	29-5-2016	29-5-2016	1		
14 Kevers en Torren onbekend	Coleoptera indet.	25-3-2016	25-3-2016	1		
15 Aardhommel-groep (Werel	Bombus (Bombus) spec.	19-4-2016	6-3-2017	3		
16 Tenthredo marginella/thorr	Tenthredo marginella/thomps	6-6-2016	6-6-2016	1		
17 Chrysis ignita-groep	Chrysis ignita-gr.	11-4-2016	11-4-2016	1		

Beemdweg 17		Ermelo			aantal	
Naam	Wetenschappelijke naam ?	Eerste	Laatste	wrn	ov=overvliegend	
18 Muurwesp onbekend	Ancistrocerus spec.	11-4-2016	27-8-2016	3		
19 Bromvlieg onbekend	Calliphora spec.	16-10-2016	16-10-2016	1		
20 Dambordvlieg onbekend	Sarcophaga spec.	1-5-2016	1-5-2016	1		
21 Kleine of Kustbijvlieg	Eristalis arbustorum/abusiva	24-7-2016	24-7-2016	1		
22 Langlijfje onbekend	Sphaerophoria spec.	12-5-2016	12-5-2016	1		
Variëteit						
Naam	Wetenschappelijke naam ?	Eerste	Laatste	#		
1 Tweevlekkig Aziatisch lieveheersbeestje	Harmonia axyridis f. conspicua	6-9-2016	16-10-2016	3		
2 Viervlekkig Aziatisch lieveheersbeestje	Harmonia axyridis f. spectabilis	9-10-2015	8-4-2017	11		
3 Veelstippig Aziatisch lieveheersbeestje	Harmonia axyridis f. succinea	11-4-2016	3-7-2017	18		
4 Hommelreus var. plumata	Volucella bombylans var. plum	6-6-2016	6-6-2016	1		
Ondersoort						
Naam	Wetenschappelijke naam ?	Eerste	Laatste	#		
1 Witkopstaartmees	Aegithalos caudatus caudatus	21-12-2015	23-2-2016	2		